

Anna, nebo Marie? vztahy a komunikace jednovaječných dvojčat

Bc. Tereza Šašinková

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tereza ŠAŠINKOVÁ**

Osobní číslo: **H09306**

Studijní program: **N 7501 Pedagogika**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Komunikace a vztahy jednovaječných dvojčat**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti vývoje a komunikace jednovaječných dvojčat.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MUSILOVÁ, M . Případová studie jako součást pedagogické praxe. Olomoucí: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0749-3.

PLAYFAIR, G. - L. Telepatie mezi blízkými. Praha: Elfa, 2006. ISBN 80-86439-09-7.

RULÍKOVÁ, K. Co nevíte o dvojčatech. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-613-1.

SEGAL, N. - L. Nedělitelný dvěma : životy výjimečných dvojčat. Praha: Triton, 2009. ISBN 978-80-7387-252-6.

ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jarmila Šťastná

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

19. ledna 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

29. dubna 2011

Ve Zlíně dne 19. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.5.2011.....

.....
Tereza Šedá Šedá!

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odporá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

Abstrakt

Vztah jednovaječných dvojčat je mnohem hlubší než vztah mezi běžnými sourozenci a jejich komunikace a vztah má mnoho specifických vlastností. Toto vzniká právě v důsledku těsného sepětí a pouta.

Pokusila jsem se blíže definovat tyto zvláštnosti na základě výzkumu, který jsem vedla s třemi páry jednovaječných dvojčat a zjistit, jak ona sama vnímají tuto svoji specifickou vlastnost.

Klíčová slova:

jednovaječná dvojčata, telepatie, komunikace, vztah, propojení

ABSTRACT

Relationship of monovular twins is much deeper than relationship between common siblings and their communication and relation have many distinctive qualities. These are as result of close link and connection.

I have tried to define these rarities on research which I have made with three couples of monovular twins. I have tried to find out how they feel about this specific attribute.

Keywords:

monovular twins, telepathy, communication, relationship, hook-up

Zde bych ráda poděkovala vedoucí své práce Mgr. Jarmile Šťastné za mnoho vhodných a trefných připomínek, díky kterým se jistě velmi zvedla kvalita práce. Také paní Kláře Rulíkové Vítkové za velice ochotný a vlídný přístup a pomoc.

V neposlední řadě také všem dvojicím jednovaječných dvojčat za jejich vstřícnost, se kterou přistupovaly k mému výzkumu a velmi ochotně spolupracovaly.

Nakonec bych ještě ráda poděkovala své rodině a přátelům za psychickou podporu a pomoc.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 DVOJČATA A JEJICH VÝVOJ Z POHLEDU MEDICÍNY	13
1.1 ZVÝŠENÝ POČET ZÁRODKŮ.....	13
1.1.1 Dvouvaječná dvojčata.....	14
1.1.2 Jednovaječná dvojčata.....	14
1.2 REDUKCE U MNOHOČETNÝCH TĚHOTENSTVÍ.....	16
1.3 SHRNUÍ KAPITOLY.....	17
2 SPECIFIKA KOMUNIKACE JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČAT	18
2.1 PSYCHOTRONIKA A TELEPATIE.....	18
2.1.1 Psychotronika	18
2.1.2 Biokomunikace a telepatie.....	19
2.2 NÁZOR VĚDY.....	21
2.2.1 Empatické pole.....	22
2.2.2 Nelokalita.....	22
2.3 PROPOJENÍ DVOJČAT.....	23
2.4 ŘEČ DVOJČAT.....	24
2.5 JE OPRAVDU KOMUNIKACE DVOJČAT ZVLÁŠTNÍ.....	25
3 VZTAHY JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČAT	27
3.1 VZTAH JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČAT.....	27
3.1.1 Koincidence.....	27
3.1.2 Rezonance.....	28
3.2 ODLOUČENÍ DVOJČAT.....	29
3.3 PARTNERSKÉ VZTAHY JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČAT.....	30
3.3.1 Vliv odloučení na výběr partnera.....	31
3.3.2 Nevěra jednovaječných dvojčat.....	31
4 NURTURE VERSUS NATURE	33
4.1 VÝCHOVA VERSUS GENY.....	33
4.2 STUDIE NA JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČATECH VYCHOVÁVANÝCH ODDĚLENĚ.....	34
5 ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY	36
5.1 TŘI STEJNÍ A PŘECE NE ÚPLNĚ.....	36
5.2 JEDNOVAJEČNÁ ONA A ON.....	37
6 „DOKTOR“ MENGELE	39
II EMPIRICKÁ ČÁST	41
7 OBECNÉ INFORMACE O VÝZKUMU	42
7.1 CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	42

7.1.1	Výzkumné a dílčí otázky.....	42
7.2	DRUH VÝZKUMU.....	43
7.3	VÝZKUMNÝ VZOREK A ZPŮSOB VÝBĚRU.....	43
7.4	METODY VÝZKUMU.....	43
7.5	PRŮBĚH VÝZKUMU.....	44
7.5.1	Komplikace.....	45
7.6	ZVÝŠENÍ VALIDITY.....	45
7.7	ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	45
7.8	VYJÁDRĚNÍ K DISKUTABILNÍM OTÁZKÁM.....	46
8	VLASTNÍ VÝZKUM.....	47
8.1	VZTAH MEZI JEDNOVAJEČNÝMI SOUROZENCI.....	49
8.2	JEDNOVAJEČNÁ DVOJČATA NEJSOU STEJNÁ.....	50
8.2.1	Odlišnost dvojčat.....	50
8.2.1.1	Povahové rozdíly.....	50
8.2.1.2	Rozdíly ve vzhledu.....	51
8.2.2	Podobnost.....	51
8.2.3	Záměna.....	52
8.3	ROZCHÁZENÍ A SCHÁZENÍ.....	52
8.4	PARTNERSKÉ VZTAHY.....	53
8.4.1	Výběr partnera souvisí s povahou.....	53
8.4.2	Názor dvojčat na pohled okolí.....	54
8.5	DVOJČATA V DĚTSTVÍ A PRO SEBE.....	55
8.6	ZVLÁŠTNÍ POUTO.....	56
8.6.1	Pouto.....	56
8.6.2	Zvláštnosti pouta jednovaječných dvojčat.....	57
9	ROZDÍLY V JEDNOTLIVÝCH PÁRECH.....	58
9.1	DÍVKY K A G (14).....	59
9.2	ŽENY M A R (24).....	61
9.3	MUŽI J A O (24).....	62
10	PŘÍBĚH ANNY A MARIE.....	64
	ZÁVĚR.....	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	70
	SEZNAM TABULEK.....	71
	SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

K výběru tohoto tématu mě inspirovala rodinná historie. Tedy konkrétně příběh mé babičky, která pochází z jednovaječných dvojčat a krátce po narození byla se svou sestrou rozdělena a každá vyrůstala až do čtrnácti let naprosto odděleně. Myslím si, že je to zajímavý příběh a byla by škoda, kdyby byl úplně zapomenut.

Z počátku jsem se chtěla zaměřit hlavně na jednovaječná dvojčata, která byla rozdělena po porodu. Ovšem později, studiem literatury, jsem dospěla k závěru, že mezi monozygotními dvojčaty je toho mnohem více zajímavého, než pouze jejich rozdělení.

Celé pouto, které je mezi nimi, je pro normální nejednovaječné sourozence téměř nepochopitelné. Vyskytují se zde přenosy myšlenek, bolestí, pocitů a tak dále. Všechno jsou to faktory, které se u jednovaječných dvojčat často objevují, a běžná populace o nich nemá ani tušení.

V průběhu hledání literatury a nejrůznějších zdrojů jsem ovšem narazila na značné potíže v podobě naprostého nedostatku popisu mnou zkoumaného problému. A když jsem našla knihy, které by se vázaly k tématu, bohužel většinou nebraly zřetel na rozlišování jednovaječných a dvojevaječných dvojčat nebo se zabývaly veskrze praktickými radami pro nastávající rodiče dvojčat. Tedy informace pro mě naprosto nerelevantní. Ovšem naštěstí se našlo několik publikací a článků, ze kterých jsem mohla čerpat a poskytovaly mi nutné informace. Většinou se jednalo o americké autory, kteří toto téma hlouběji zkoumají. Nutno podotknout, že právě Amerika se problematikou jednovaječných dvojčat zabývá a v 80. letech zde proběhla známá Minesotská studie.

V České republice se tématu nejvíce věnuje Klára Rulíková Vítková, která založila 1. klub dvojčat v Čechách a vede Českomoravskou asociaci Klubů dvojčat a vícerčat. S ní jsem celou práci konzultovala. Bude tedy sloužit i pro její účely.

V první kapitole budu popisovat zrod dvojčat z medicínského hlediska. Tedy způsob vzniku nejrůznějších variant vícečetných těhotenství. Taktéž v jakém období od oplodnění se zárodek dělí a podobně. V neposlední řadě také zmíním otázku redukce vícečetných těhotenství. Úvodní kapitola je velice důležitá pro další pochopení vztahu jednovaječných dvojčat, jelikož z ní jasně vyplývá, proč k poutu vlastně dochází.

V další kapitole se již zabývám specifickou komunikací jednovaječných dvojčat. A to spíše popisem její zvláštnosti. Uvádím zde podkapitolu o telepatii, jelikož ta je pro tento druh komunikace velice důležitá. Jednovaječná dvojčata oplývají zvláštním druhem propojení, které je až na hranici telepatie.

Ve třetí kapitole, věnované vztahu monozygotních dvojčat, se budu zabírat zvláštnostmi, které vznikají právě onou jednovaječností, jež způsobuje podobnosti v jednání, chování a jiné. Taktéž svým způsobem ovlivňuje výběr partnera a dokonce i nevěru. A také, co všechno může způsobit odloučení dvojčat a jejich oddělená výchova. Jak moc to každého jedince z páru ovlivní a změní.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na vztah výchovy a genů. Tedy neustále diskutované téma nejen u jednovaječných dvojčat. Zmiňuji stále probíhající výzkumy, v nichž byla dvojčata záměrně oddělena a jsou pozorovány změny, které se projevují na jejich chování v závislosti s odlišným prostředím.

Předposlední kapitola je složena ze dvou velice zajímavých příběhů z knihy *Nedělitelné dvěma* od Nancy L. Segalové (2009). Jedná se o příběhy jednovaječných trojčat, z nichž jedno je gay. A jednovaječných děvčátek, ze kterých vyrostli vlivem transsexuality jedné z nich bratr a sestra.

Závěrečná kapitola je velice krátká, ale dle mého názoru podstatná, jako určité morální memento. Věnuji se v ní Josefu Mengelemu a jeho nelidským pokusům na dvojčatech. Zařazuji ji zde hlavně z důvodu uvědomění, do kolika sfér pronikla nacistická zvělost během druhé světové války.

Empirickou část práce zaměřuji především na ono speciální pouto mezi jednovaječnými dvojčaty. Na specifické projevy tohoto propojení, ale i na zjištění rozdílů mezi jednotlivými zkoumanými páry. Na vnímání sebe sama a jejich odlišnosti, či podobnosti mezi sebou navzájem. A také vliv jejich jednovaječnosti na výběr budoucího partnera.

Jako zajímavost uvádím v empirické části také popis příběhu méj babičky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DVOJČATA A JEJICH VÝVOJ Z POHLEDU MEDICÍNY

Jednovaječná dvojčata jsou v podstatě přirozeným fyziologickým klonem. Tento stav vzniká ve velmi raném stádiu vývoje, ve kterém se oplozené vajíčko rozdělí na úplně samostatné buňky. Každá z těchto buněk má úplný genom a z každé buňky se vyvine celý organismus, jak uvádí Vacek (2006).

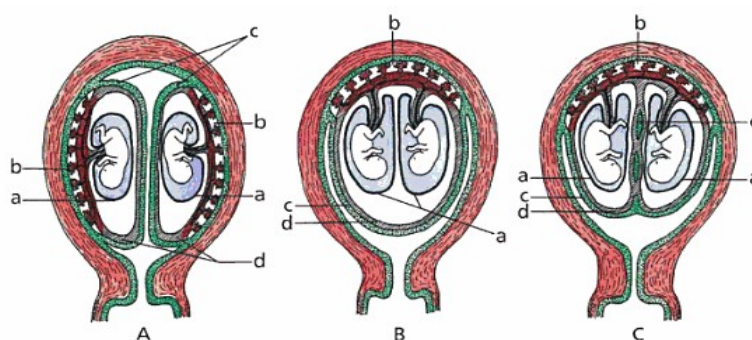
1.1 Zvýšený počet zárodků

Při vícečetných těhotenstvích se vyskytuje takzvaný zvýšený počet zárodků, tedy vyvíjí se a rodí více než jeden plod, což se nazývá pluriparita.

Tento stav není žádným způsobem patologický, avšak v mnoha ohledech může být doprovázen nejrůznějšími komplikacemi jak ze strany matky, tak plodů. V přírodě se běžně vyskytuje u většiny savců.

Vacek (1992) uvádí, že u člověka je větší počet zárodků, které se vyvíjejí současně, poměrně vzácný. Dvojčata (geminy) se vyskytují asi v jednom procentu případů. Trojčata (trimini) dokonce až pouze v jedné setině procenta.

Jako zjednodušení můžeme pro spontánní otěhotnění použít Hellinsovo pravidlo, které uvádí, že počet dvojčat je v poměru 1:80, počet trojčat 1:80² a čtyřčata (quadrimini) 1:08³. Vyšší počty jsou velice vzácné. V poslední době ovšem počet vícečetných těhotenství narůstá vlivem asistované reprodukce.

Obr. 7.27 Schéma podélného řezu dělohou s dvojčaty.
 A – dvouvaječná dvojčata se samostatným amniem, choriem, placentou a decidua capsularis,
 B – jednovaječná dvojčata se samostatným amniem, společnou placentou, choriem a decidua capsularis, C – dvouvaječná dvojčata se sekundárně srostlou placentou, částečně srostlým choriem a decidua capsularis. a – amnion, b – placenta, c – decidua capsularis, d – vak blan.

Obr.č. 1: Schéma podélného řezu dělohou

Zdroj: Vacek (2006)

Dvojčata mohou být dvojího původu, dvouvaječná nebo jednovaječná. Poměrná část jednovaječných a dvouvaječných dvojčat je dvě třetiny dvouvaječných a jedna třetina

jednovaječných dvojčat.

Na obrázku výše vidíme, rozdíly mezi jednovaječným a dvouvaječným těhotenstvím ještě v děloze matky. Jakým způsobem dochází k dělení zárodečných vaků a rozdělení placenty.

1.1.1 Dvouvaječná dvojčata

Dvouvaječná dvojčata vznikají tak, že současně dozrávají a ovulují dvě vajíčka. Každé z nich je oplodněno jinou spermií. Tato dvojčata mohou být stejného nebo různého pohlaví a jejich podobnost je stejná jako u kterýchkoliv jiných sourozenců s rozdílným věkem. Stejným způsobem jako dvouvaječná dvojčata vznikají i vícečetná těhotenství. Pouze s tím rozdílem, že v každém vaječniku může zároveň dozrávat více vajíček. Může nastat i situace, kdy v každém vaječniku dozraje větší počet vajíček, než jedno.

K současnému uzrání vajíček může dojít buď v jednom vaječniku, nebo v obou. Stejný původ mají i vícečetná těhotenství, jak uvádí Vacek (1992).

Jak zmiňuje dále Rulíková (2002) zvláštním, i když ne tak častým případem je takzvané dodatečné oplodnění. Což znamená, že dojde k oplodnění vajíčka a jeho následnému uhnízdění, ale i přesto nastane u ženy další ovulace. Pokud je při ní zralé vajíčko oplodněno, dochází k početí dvou jedinců s různým datem početí. I přestože se dvojčata narodí v jeden den, jsou různě stará, což se obvykle výrazně projeví na jejich porodní váze.

Jako zajímavost dále uvádí i možnou eventualitu, kdy se ženě takovýmto způsobem narodí dvojčata, která jsou ovšem počata se dvěma muži.

Četnost pluriparity je ovlivněna dědičností, rasou, ale i počtem předchozích porodů či věkem.

1.1.2 Jednovaječná dvojčata

Jak jsem již výše zmínila, tak jednovaječná dvojčata jsou v podstatě přirozený lidský klon. Vznikají tak, že jedno vajíčko je oplodněno jednou spermií, ale další vývoj probíhá takovým způsobem, že vzniknou dva samostatné zárodky.

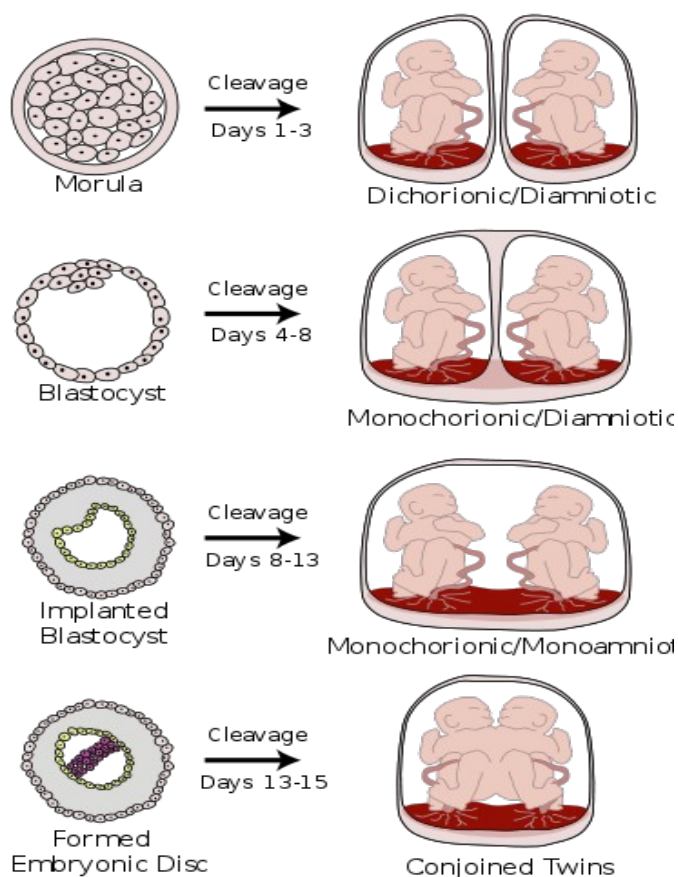
Tito jedinci jsou vždy a výhradně stejného pohlaví a téměř vždy zaměnitelně podobní.

Jak uvádí Rulíková (2002), tak se vyskytují rozdíly v době, kdy se vajíčko rozdělí.

1. Pokud se tak stane do tří dnů po oplodnění, oba zárodky mají svou vlastní placentu i plodovou blánu, podobně jako dvouvaječná dvojčata.

2. Dojde-li k rozdělení mezi třetím a sedmým dnem od početí, mají oba zárodky společnou placentu a plodový obal. Každý má ovšem svou vlastní vnitřní plodovou blánu. Tento způsob je nejčastější.
3. Třetím a naopak nejvzácnějším případem je rozdělení vajíčka mezi osmým a dvanáctým dnem. Takováto dvojčata se vyvíjejí společně v jedné dutině plodového vejce. Mají samozřejmě i společnou placentu.
4. V případech ještě pozdějšího rozdělení, tedy po třináctém dnu od početí nemůže dojít k dokonalému rozdělení a vznikají tak takzvaná siamská dvojčata¹, která jsou srostlá k sobě. Nejčastěji bývají dvojčata spojena v oblasti hrudníku, vzácně v oblasti hlavy. Častěji se jako siamská dvojčata rodí dívky.

I mezi jednovaječnými dvojčaty jsou tedy rozdíly. A právě jednovaječná dvojčata, která vznikla prvním způsobem dělení, bývají často zaměňována za dvouvaječná vzhledem k počtu zárodečných vaků a obalů.

Obr.č. 2: Počet obalů zárodku způsobený časem dělení

¹ Název siamská dvojčata pochází od dvou bratrů, kteří se narodili roku 1811 v Thajsku (dříve nazývaném Siam). Tito bratři se jmenovali Eng a Chang, což znamená levý a pravý, jak uvádí Rulíková (2002).

Zdroj: en.wikipedia.org

Na obrázku jasně vidíme, jakým způsobem se vyvíjejí zárodky, v závislosti na tom, ve kterém dnu dojde k jejich rozdělení.

1.2 Redukce u mnohočetných těhotenství

Tato podkapitola se vztahuje hlavně k vícečetným těhotenstvím vzniklým umělým oplodněním, ale i k vícečetným těhotenstvím vzniklým spontánně, kdy je ohroženo zdraví ženy.

Redukce těhotenství, jak uvádí Rulíková (2009), spočívá ve snížení počtu zárodků na přijatelný počet, většinou dva, a tím se zvýší možnost jejich donošení a dosažení tak co největší možné porodní váhy u každého dítěte.

Jedná se o opatření, které na rodiče vyvíjí značný psychický tlak, jelikož se musí rozhodnout, zda tento zákrok podstoupit či nikoliv. Toto rozhodování je velice individuální a nelze k jeho řešení užít univerzální klíč.

Situace je o to těžší, že na řešení této závažné problematiky mají rodiče jenom velmi krátkou dobu. Někdy pouze tři nebo čtyři dny, za které musí rodičovský pár stihnout zvážit veškeré okolnosti a zjistit co nejvíce užitečných a relevantních informací, které povedou k jejich definitivnímu rozhodnutí, jak uvádí Rulíková (2009). Tento čas je tak krátký z toho důvodu, že musí být jasné, že došlo k úspěšnému uhnízdění tří nebo více plodů. Redukce totiž může být provedena pouze do určitého stádia těhotenství. A tedy údobí, kdy se rodiče mohou rozhodovat je výrazně časově omezeno.

„Redukce obvykle probíhá mezi 10. a 12. týdnem těhotenství aplikací injekce jednomu nebo více plodům“ (Rulíková, 2009, s. 31). Poté plod zůstává v děloze a postupně se vstřebává v průběhu těhotenství.

Existuje zde také riziko ztráty celého těhotenství. To je velké asi pět až deset procent.

Vždy se jedná o velice stresující období, které musí rodičovský pár překonat a dojít k rozhodnutí. Dle mého názoru si rodiče zřejmě nikdy nepřestanou klást otázku, zda udělali dobře, či nikoliv. Rulíková (2009) zmiňuje, že rodiče přemítají o pohlaví dítěte, jak by po narození vypadaly, komu by byly podobné a tak dále.

Také se v nich velice často mísí pocit viny ze ztráty dětí nebo dítěte, ale naopak i radost z toho, že zbylí potomci mají větší šanci na úspěšnější donošení. Tyto ambivalentní pocity v nich nezřídka způsobují zmatek, který se velmi těžko sdílí s okolím, jelikož ani nejbližší

rodina často nedokáže pochopit, čím si rodiče procházejí.

V případě početí umělým oplodněním konečně přichází vytoužené dítě. Ovšem vzhledem k jejich počtu je nutné je některých z nich vzdát a tím i riskovat životy těch ostatních. Okolí často nemusí jejich ztrátu ani přijmout, jelikož ji neberou jako opravdovou.

1.3 Shrnutí kapitoly

V této úvodní kapitole jsem se snažila nastínit základní pojmy a výchozí situaci pro další pokračování. A také zmínit rizika, která se pojí s vícečetnými těhotenstvími. Jelikož v následujících částech se budu zabývat vztahy a komunikací jednovaječných dvojčat, je důležité pochopit, kolik toho mají tito jedinci společného, že již od početí se vlastně jedná o jednu bytost, která se rozdělila na dvě, téměř úplně stejné.

Ovšemže existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit jejich vztahy a budoucí život vůbec, jak uvádím v dalších kapitolách. A mnohdy jejich podoba sice fyzická i psychická bude to jediné, co je bude spojovat.

2 SPECIFIKA KOMUNIKACE JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČAT

Komunikace jednovaječných dvojčat je sám o sobě jeden velký fenomén. A nejenom komunikace verbální jako taková, ale celkově i jejich propojenost, kdy jsou schopné vnímat bolest toho druhého nebo emoce. Jsou dokonce až na hranici mimosmyslového vnímání. Někteří odborníci mluví v souvislosti s jednovaječnými dvojčaty až o telepatii.

Ne sice všechna jednovaječná dvojčata oplývají touto schopností, ale Playfair (2006) tvrdí, že třicet až třicet pět procent jednovaječných dvojčat někdy v životě zažije telepatii.

A u většiny jednovaječných dvojčat, která vyrůstala spolu, opravdu existuje jakési pouto, které je mnohem silnější než u běžných sourozenců, či dvouvaječných dvojčat, která se rodí.

2.1 Psychotronika a telepatie

Propojení psychotroniky a telepatie je značné. Ovšem jedná se o dva pojmy, které jsou navzájem v nerovném postavení. Mnohdy se uvádí také termín parapsychologie, ale Rejdák (1991), jakožto odborník na toto téma, se staví kladněji k užívání pojmu psychotronika, proto se ho také budu držet.

Jak jsem uvedla, psychotronika a telepatie nejsou na stejné úrovni. Pojem psychotronika je nadřazen pojmu telepatie. V názvosloví psychotroniky se telepatie označuje jako biokomunikace. Psychotronika se tedy zabývá všemi možnými jevy, které se nevejdou do běžného pojmu psychologie. Nestaví je na vedlejší kolej, ale vytváří jim vlastní vědní obor, v rámci kterého je můžeme zkoumat. A právě biokomunikace je jedním z těchto jevů.

2.1.1 Psychotronika

Psychotronika je věda, která zkoumá jevy, jenž leží na pomezí medicíny, fyziky, geologie, filosofie a mnoha dalších věd. Není s nimi pouze okrajově spojena, ale prolínají se na více místech, které není možné přesněji určit.

Název psychotronika má svůj původ ve spojení psycho, tedy psychických procesech, které jsou doprovázeny energetickým projevem. Další způsob výkladu pochází ze slov psyché, tedy duše a tron, vláda a moc. Jedná se o pochopení a ovládnutí duše, jak uvádí Rejdák (1991).

Dle mého názoru mnoho vědců, ale i běžných lidí, nepovažuje psychotroniku za klasickou vědu se vším všudy. Myslím si, že existuje nedůvěra, která je mnohdy oprávněná, k přijetí objevů tohoto zkoumání za věrohodné. Ovšem je nutno podotknout, že je velké množství

případů, ty uvádí například Playfair (2006) v knize *Telepatie mezi blízkými*, které její existenci potvrzují a dokonce jejich vysvětlení si ji přímo vyžadují. Jak uvedu dále ve své práci na případech, které se skutečně staly.

Protože nelze považovat pocíťování reálné bolesti ve stejném okamžiku za pouhý pocit, či něco, co se ve skutečnosti neděje, jelikož klasická věda není schopná toto jakkoliv postihnout.

2.1.2 Biokomunikace a telepatie

Psychotronika užívá pro telepatii název biokomunikace. „*Biokomunikace je schopnost živých organismů vzájemně komunikovat, distančně předávat informace pomocí vlastních mechanismů, které se uplatňují i za hranicemi rozsahu schopností smyslů, percepční a receptorické činnosti. Kvalita přenášených informací odpovídá stupni organizovanosti živé hmoty,* (Rejtdák, 1991, s. 29).

Při tomto způsobu komunikace, tedy dochází k interakci mezi lidmi, ale i lidmi a jinými živými organismy navzdory vzdálenosti.

Rejtdák (1991) také dále dělí biokomunikaci na spontánní a experimentální. O podobném dělení se budu zmiňovat i níže. Jedná se o rozdělení na předvídatelné a nepředvídatelné a dospěli k němu vědci po svém korespondenčním výzkumu ve druhé polovině dvacátého století.

Experimentální telepatie může být vyvolána i mezi lidmi, kteří nesdílejí rodinné pouto. Jedná se o jakési naladění na stejnou vlnu v konkrétním čase. K jejímu zjištění se velice často používají Zenerovy karty.

Mnohem zajímavější je spontánní biokomunikace, která je podle Rejtdáka (1995) vázána na intenzivní citové prožitky a často se projevuje bezděčně. Nejedná se pouze o přenášení myšlenek, ale i bolesti, pocitů. Pro tento způsob přenosu myšlenek je vzdálenost naprosto nerelevantní, jelikož se tak děje i navzdory kontinentům.

Vasiljev (In Rejtdák, 1995) rozděluje spontánní telepatii do pěti stupňů. V prvním stupni se vyskytuje pouze jakýsi neklid, který často nebývá ani zaznamenán. Druhý stupeň se vyznačuje emocionálním impulsem, který je zaměřený na osobu, se kterou se něco děje. Při třetím stupni dochází k ještě hlubší konkretizaci situace. Ve čtvrtém stupni již člověk prožívá halucinace, které jsou zcela zřetelné a rozpoznatelné. Pátý stupeň se vyznačuje dokonalou telepatickou halucinací.

„Zajímavý úkaz telepatických spojení, kde „emoční navázání“ percipienta a induktora vzniklo již při narození, je případ jednovaječných dvojčat, u nichž bylo často zjištěno samovolné telepatické spojení“ (Rejdák, 1995, s. 95).

Playfair (2006) uvádí, že telepatie se nejčastěji vyskytuje v poměrně specifických případech. Nejčastěji jsou uváděny tyto tři:

- mimosmyslová komunikace mezi matkou a dítětem,
- mimosmyslová komunikace jednovaječných dvojčat,
- pouto vytvořené mezi zvířetem a jeho pánem.

Jak je zřejmé ze zaměření mé diplomové práce, tak pro mne je nejdůležitější bod číslo dvě, a tedy mimosmyslová komunikace mezi jednovaječnými dvojčaty. Ovšem v žádném případě bych nepodceňovala ani pouto, které se vytváří mezi matkou a dítětem. To ale není předmětem mé práce.

Dle mého názoru, toto pouto zcela jistě vychází ze stejné genetické výbavy a původu jednovaječných dvojčat. Jelikož tito dva jedinci jsou de facto rozdělením jednoho plodu vedví, je tato propojenost nasnadě.

Výzkumy jednovaječných dvojčat nejsou pouze trendem poslední doby. Již v druhé polovině devatenáctého století probíhal výzkum, který zjišťoval psychické zážitky a především telepatické zkušenosti lidí.

Tento výzkum byl prováděn pomocí dopisů, které byly rozesílány. V dopisech byli lidé dotazováni na psychické zážitky a zkušenosti všeho druhu, zvláště telepatické. Výsledky korespondence byly dále rozvíjeny osobními rozhovory. Výzkum byl realizován Fredericem Myersem, Edmundem Gurneyem a Frankem Podmorem a ve své výstupní dvoudílné zprávě, která byla publikována v roce 1886, uváděli : „*Za předpokladu, že přirozené pouto mezi dvěma osobami poskytuje příznivé podmínky pro telepatický přenos, lze poukázat na skupinu lidí, jmenovitě dvojčata, u nichž lze očekávat neúměrně vysoké množství takovýchto jevů*“ (Playfair, 2006, s. 21).

Již v tomto výzkumu zkoumané případy rozdělili do dvou skupin. Předvídatelné a nepředvídatelné.

V prvním případě byla uváděna podobnost identických dvojčat na příkladě jejich chorobopisů. Tedy, pokud jedno z nich trpí nemocí, která má genetický charakter, je velká pravděpodobnost, že druhé bude stejnou chorobou trpět také.

Nepředvídatelné případy se velice blíží pojetí spontánní telepatii podle Rejdáka. Myers s kolegy si všimli, že všechny tyto případy jsou ovlivněny smrtí nebo reálnou blízkostí smrti. Právě zde se nachází ono ojedinělé pouto mezi jednovaječnými dvojčaty, které zapříčiňuje vznik nejrůznějších situací, které člověk není schopen odůvodnit jakýmkoliv racionálním způsobem.

Playfair (2006) popisuje případy jednovaječných dvojčat v situacích, kdy byl ohrožen jejich život nebo se jim dělo něco opravdu významného a dvojče to vycítilo i přes velkou vzdálenost, ale i navzdory jiným okolnostem. Například jednovaječné dvojče staré několik týdnů upozornilo matku svým vytrvalým pláčem na to, že se jeho bratr o kousek dál dusí v peřinách.

Výzkumy tedy jasně potvrzují, že propojení mezi jednovaječnými dvojčaty je mnohem větší než u běžných lidí-sourozenců, pocházejících ne z vícečetných a nejednovaječných těhotenství.

2.2 Názor vědy

Jak jsem již výše zmínila, dle mého názoru, když se začne mluvit o telepatii, většina lidí to vnímá způsobem, že něco takového sice existuje, ale není to příliš důvěryhodné. Jak se říká, „jsou to věci mezi nebem a zemí“. Spousta lidí věří, že existuje a jsou o tom přesvědčeni. Úplně stejně se vyskytuje druhá část, která si myslí, že něco takového je pouze náhoda, kterou není možné vědecky vysvětlit a není jí tedy možné věřit.

K rozvoji zkoumání telepatie velice přispělo i založení Společnosti pro psychický výzkum (Society for Psychical Research) v roce 1882 ve Spojených státech amerických. Její činnost je aktivní i v dnešní době.

Seriózní věda se telepatii příliš nezabývá, natož telepatii mezi dvojčaty. Ovšem v poslední době dochází i v této oblasti ke změnám. Jak uvádí Playfair (2006), konference konaná v roce 2001 Společností pro psychický výzkum zaznamenala v této oblasti velký pokrok. Tato konference přinesla nové myšlenky a prognózy. Profesor Brian Josephson během své přednášky přímo řekl: „*Potřebujeme novou fyziku, a zatím není dost jasné, jakou...tato nová fyzika by měla zahrnovat i studium mysli jako řádný vědecký obor*“ (Playfair, 2006, s. 116).

Výsledky této konference také předpokládaly změnu vědeckého paradigmatu, který se bude v budoucnu přiklánět i k experimentům s lidskou myslí. A tedy že i telepatie se bude dostávat ze svého nepřilíš lichotivého postavení jakési pavědy.

Abychom telepatii přiblížili ke skutečným vědám, pokusím se ji definovat odborněji. A to prostřednictvím termínů empatické pole a nelokalita, jak je vysvětlil Playfair (2006).

2.2.1 Empatické pole

Empatické pole vzniká mezi lidmi, kteří k sobě mají silný citový vztah, jak jsem uváděla výše, nejsilnější je mezi jednovaječnými dvojčaty, matkami a jejich dětmi a mezi psy a jejich pány. Právě tato jejich emoční blízkost a vztah je oním empatickým polem, které je vytvářeno a vzniká.

Nejznámějšími fyzikálními poli jsou například magnetické, elektromagnetické nebo gravitační. A právě první uvedený příklad nám znázorňuje, jak ono pole doopravdy vypadá. Jednoduchým pokusem se železnými pilinami a papírem, pod nímž je magnet, který jistě všichni známe, se nám objeví magnetické pole. Stejně tak si můžeme pod póly plus a mínus na magnetu představit jedince v interakci, kteří na sebe vzájemně působí a ovlivňují se.

Pomocí tohoto pole vzniká mezi zainteresovanými jedinci jakási spojnice, na které si jsou schopni předávat pocity, myšlenky a vzájemně spolu komunikovat.

Toto pole je možné vytvořit i za umělých podmínek a u párů, které nejsou nijak spřízněny. Ovšem není zaručené, že se dostaví nějaký výsledek. Existují ale jedinci, kteří i navzdory tomu, že spolu nemají žádný vztah, jsou schopni se napojit jeden na druhého a v těchto experimentech dosahovat velkých úspěchů. Jiným se to naopak nepodaří nikdy.

Během experimentu, jehož výsledky byly uveřejněny v roce 1994 a který probíhal osmnáct let v Mexiku, bylo zjištěno, že velmi dobrých výsledků také dosahují čerstvě zamilované dvojice. Výzkumníci tedy usoudili, že úspěšnost souvisí s intenzitou vzájemného empatického vztahu, jak uvádí Playfair (2006).

2.2.2 Nelokalita

Základní charakteristiky nelokality jsou podle MacEvoye (In Playfair, 2006), že intenzita vzájemné interakce je všude stejná, bez ohledu na vzdálenost, nezmenšuje se tedy. Jakékoliv vzruchy působí okamžitě a spojují lokality, aniž při tom prochází prostorem.

Právě druhý z uvedených aspektů většinu vědců děsí nejvíce, protože pokud by to byla pravda, znamenalo by to, že jednou z vlastností nelokality je, že děje odehrávané v ní, jsou rychlejší než světlo.

Tímto způsobem bývá často vysvětlováno i mimosmyslové vnímání, jelikož i ono je přenášeno ve zlomku vteřiny a na obrovskou vzdálenost.

Vědkyně Danah Zohanová, při popisu nelokalizovaného chování, dokonce použila přírovnání. „*Když někdo nakopne dvojče v Londýně, v přesně stejném okamžiku utrpí podobný pád i dvojče v Kalifornii a rovněž si zlomí nohu, i když ho nikdo nenakopl*“ (Playfair, 2006, s. 121). Tímto příkladem se snažila vysvětlit propojenost dvou entit, které jsou spojeny a reagují vzájemně bez ohledu na vzdálenost.

Její myšlenka sice nebyla podpořena pravdivou událostí a sloužila spíše jako ilustrace pro pochopení i širší veřejností, ovšem takových zkušeností mají jednovaječná dvojčata mnoho a nejsou to pouze ojedinělé příhody.

2.3 Propojení dvojčat

Je zřejmé, že propojení dvojčat pochází již z prenatální doby, kdy spolu sdílela jeden prostor. Pokud nebyla oddělena ihned po narození, tak se toto pouto ještě nadále prohlubovalo, jelikož v prvních několika týdnech, dokonce i měsících, často sdílejí i společnou postýlku. Později spolu vyrůstají a jsou si také sama sobě prvními komunikačními partnery navzájem.

Z tohoto důvodu je propojenost dvojčat nejsilnější. U jednovaječných dvojčat je tato situace ještě prohloubena naprosto totožným genetickým původem, který sdílejí. Pouto bývá vytvářeno mnohdy na celý život a ani v dospělosti nejsou některé páry dvojčat schopny se od sebe odloučit.

Z tohoto důvodu prožívají telepatii dvojčata obzvlášť intenzivně, mnohdy až do míry, které se ani věřit nechce.

Profesor Goswami (In Playfair, 2006) vytyčuje tři základní požadavky, aby mohl být telepatický přenos uskutečněn. Jsou jimi:

1. vazba mezi vysílajícím a příjemcem musí být stálá nebo dočasná, čím těsnější vazba je, tím silnější bude pouto,
2. vysílající a příjemce se musí nacházet v příslušných duševních stavech. Stav vysílajícího musí být vysoce adrenalizovaný a stav příjemce naopak klidový,
3. podnět, který stimuluje vysílajícího, musí být dostatečně silný.

Již v prvním bodě nacházíme vysvětlení, proč jsou právě jednovaječná dvojčata nejčastěji vystavena působení spontánní telepatie.

Z dalších dvou bodů zjišťujeme, že nejvyšší výskyt přenosu zpráv se děje právě v ohrožení života, nebo zdravotního ohrožení jednoho z dvojčat. Potvrzuje nám to dokonce i příklad Danah Zohanové (In Playfair, 2006) o pádu jednoho z dvojčat a následném pocíťování bolesti druhým z nich.

I Playfair (2006) uvádí mnoho příběhů, kdy jednovaječná dvojčata cítila bolest toho druhého. Dokonce zaznamenává mnoho případů, kdy pocíťují stejné emoce, či pocit ohrožení v tom samém okamžiku.

Uvádí například případ holčiček, jednovaječných dvojčat, která byla natolik senzitivní jedna k druhé, že cítila téměř každou oděrku současně. Jejich matka postupem času už věděla, že ať si jakékoliv zranění způsobí jedna z nich, musí jej ošetřovat oběma. Stejně to bylo, i když byla děvčátka nemocná. Bez ohledu na to, která nemocí trpěla, léky dostávala obě dvě. S děvčaty bylo provedeno mnoho testů, které byly koncipovány vzhledem k jejich věku. V tomto testu, který se skládal z několika částí, a měl ověřit telepatické schopnosti děvčat, dopadly dívky výborně. Byly označeny jako téměř ideální telepatický pár.

Po provedení výzkumu zjistili vědci, že právě jednovaječná dvojčata předškolního nebo nižšího školního věku jsou nejpříhodnější vzorek pro zkoumání telepatie, jelikož ještě nejsou ovlivněna školou a vědeckým způsobem myšlení.

2.4 Řeč dvojčat

Řeč dvojčat je také velice specifický okruh. Řeč se u dvojčat vyvíjí zpravidla jinak než u běžných dětí jednotlivě narozených. Dvojčatům přináší ovšem většinou obtíže a složitější začlenění se mezi vrstevníky.

Pro dvojčata je typický opožděný vývoj řeči. Toto opoždění nastává v důsledku těsné blízkosti dvou stejně starých jedinců, kteří komunikují mezi sebou a nemají potřebu se zapojovat do komunikace s okolím. Tento stav je také posilován velmi silným poutem, které mezi dvojčaty existuje. Nežádka se stává, že si dvojčata vytvoří svůj vlastní jazyk, který používají.

Jak uvádí Rulíková (2002), nejzřetelnější rozdíly v komunikačních schopnostech jsou pozorovány mezi druhým a osmým rokem života dětí.

Podle Segalové (2005) i Rulíkové (2002) se řeč dvojčat, takzvaná kryptofázie vyskytuje až ve čtyřiceti procentech párů všech dvojčat. Obě autorky shodně uvádějí, že více

náchylnější jsou identická dvojčata než dizygotní.

Řeč dvojčat se projevuje užíváním nezvyklých slov a slovních spojení, které jsou pro ostatní lidi nesrozumitelná. Jak dále uvádí Rulíková (2002), dvojčata si vzájemně rozumějí. Někdy se stává, že této řeči rozumějí i matky nebo sourozenci, kteří jsou v každodenním kontaktu s dvojčaty a pochytí tak částečně některé významy užívaných slov.

Segalová (2005) dělí nezvyklou komunikaci mezi mladými dvojčaty do dvou skupin.

1. První je sdílené porozumění, kdy je slovní projev určen jak dvojčeti, tak i ostatním lidem. Rozumí mu ovšem pouze dvojče.
2. Privátní jazyk je řeč srozumitelná výhradně páru dvojčat, ostatním lidem v jejich okolí nedává smysl.

Dále uvádí, že výskyt sdíleného porozumění je podle výzkumu vyšší než privátního jazyka. Tento výzkum byl ale proveden na dvojčatech bez ohledu na jejich jednovaječnost či dvojevaječnost.

Vznik řeči dvojčat je zapříčiněn příliš těsným poutem mezi dvojčaty a chybějící interakcí s okolím. Jak uvádí Rulíková (2002) dvojčata si vystačí sama. Zkomolená slova po sobě opakují a nemají potřebu komunikovat s ostatními. Čímž se tento způsob dorozumívání ještě více prohlubuje, takže si zkomolená slova neustále zpětně fixují. Zajímavé je, že dvojčata špatně přijímají fakt, že jim okolí nerozumí.

Nejlepším způsobem, jak zamezit rozvoji řeči dvojčat, je neponechávat je déle o samotě a umožnit jim kontakt s ostatními dětmi. Také dbát na to, aby dvojčata správně vyslovovala a opravovat je ve všech nepřesnostech výslovnosti.

Důležitou poznámkou také je, že až v devadesáti procentech se komunikace s dvojčaty odehrává jako s dvojicí, nikoliv s jednotlivci, jak uvádí Gavlasová (1999). Dále uvádí, že častou vadou v komunikaci dvojčat je plynulé splývání obou mluvčích. Jedno dětí započne větu a druhé navazuje a pokračuje a tak se střídají. Místo jednoho tedy mluví oba dva, ovšem postoj mluvčího je jako jedna osoba.

2.5 Je opravdu komunikace dvojčat zvláštní

Jak jsem uvedla v této kapitole, tak komunikace dvojčat má opravdu svá specifika. Ať už se jedná o naposledy zmiňovanou řeč dvojčat, která je naprosto prokazatelná a pozorovatelná nebo o mimosmyslové přenosy.

Samozřejmě také telepatie, které jsem věnovala velkou část kapitoly, je naprosté specifikum pro jednovaječná dvojčata. Ano, jistě je možné vytvořit telepatické pouto i mezi cizími lidmi, ale u jednovaječných dvojčat vzniká tento komunikační most naprosto samovolně.

Velice důležitý je také vztah jednovaječných dvojčat jako takových. Bez tohoto jedinečného vztahu by těžko vznikla i výjimečná komunikace. Proto se vztahu, který panuje mezi monozygotními dvojčaty, budu věnovat v další kapitole. Je to totiž velice důležité specifikum, které je vyděluje od normálních sourozenců, a zajímavé minimálně stejně jako komunikace. V neposlední řadě bych ráda uvedla, že tyto dvě složky se velice prolínají a je poměrně těžké je striktně oddělit. Proto je tedy možné, že jsem některá fakta ohledně vztahu dvojčat zmínila již v této kapitole nebo naopak, na komunikaci dvojčat narazíte i dále.

3 VZTAHY JEDNOVAJEČNÝCH DVOJČAT

„Spojení mezi dvojčaty, jako by jedna mysl ovlivňovala dvě těla, je víc než pouhé sdílení bolesti nebo silných emocí, jako ve výše uvedených případech. Znamená také stejné náklonnosti nebo averze, podobné chování a akce, stejný obsah písemných prací, nákup stejných šatů nebo dárků, a rozhodnutí dávat stejná jména svým dětem a domácím zvířatům“ (Plyafair, 2006, s. 54).

3.1 Vztah jednovaječných dvojčat

Stejně jako komunikace, tak i vztahy jednovaječných dvojčat jsou prostorem málo probádaným a více záhadným.

Myslím, že nikdo z nás, kdo nepochází z jednovaječných dvojčat, si nedokáže představit, jaké to je vyrůstat de facto se svojí polovinou, potažmo se sebou samým. I když jednovaječná dvojčata uvádějí, jak jsem zjistila i ze svého výzkumu, že sebe vnímají jako velice odlišné, jistě je zde podobností mnohem více než u běžných sourozenců.

Ovšem i přes tyto odlišnosti nemůže být pochyb o existenci zcela zvláštního pouta, které tyto jedince pojí. Jak jsem již výše uváděla, je zcela zřejmé, že toto pouto vychází z téměř totožné genetické výbavy, ale i z dlouhodobého kontaktu.

3.1.1 Koincidence

Koincidence je podle Slovníku cizích slov „*splývání, shoda, souhlas; časový souběh dvou událostí, synchronizace...*“ (Kraus a kol., 2007, s. 415). V našem případě se tedy jedná o shodné chování či rituály, které vykonávají obě dvě dvojčata.

Jak bylo prokázáno Minnesotskou studií¹ dvojčata, která byla po narození oddělena a poté se setkala, měla velkou náchylnost ke koincidenci. I přes to, že se značnou část života neznala, vykonávala některé naprosto stejné rituály. Měla stejné záliby a koníčky. Někdy dokonce pojmenovala děti naprosto shodnými jmény. Často se shodují i v dosaženém počtu bodů v IQ testech, bez ohledu na to, v jakém prostředí byla vychovávána, koincidence se ovšem nutně nemusí pojít s telepatí.

Jak uvádí Playfair (2006) jeden pár identických sester, který byl oddělen krátce po porodu a poprvé se setkal až ve čtyřiceti letech, si byl nápadně podobný ve spoustě životních okolností, které se jim přihodily. Obě se seznámily se svými budoucími manželi v šestnácti

¹ Výzkum prováděný na Minnesotské univerzitě. Jeho cílem bylo zkoumat dvojčata oddělená po porodu. Výzkumu se podrobilo 135 párů dvojčat. Tato studie probíhala pod vedením Thomase Boucharda v letech 1982 – 1991.

letech na velice podobném místě. Shodovaly se v oblíbené podobné hudby. Obě prodělaly stejné zranění se stejnými následky. Při pozdějším kontaktu zjišťovaly tyto ženy stále více a více podobností. Ovšem nikdy se u nich neprojevila žádná zkušenost s telepatí.

Už Galton (1876) uvádí případ sester, které shodně musely scházet ze schodů pomalu. Ovšem s touto drobnou zvláštností v chování se ani jedna z nich nenarodila, ale objevila se u nich až po dvacátém roku věku.

Koincidence je často zdůvodňována geny, které jsou pro oba jedince téměř totožné. Není tedy příliš čemu se divit, když dva lidé se stejnou genetickou výbavou mají rádi stejné jídlo, stejnou hudbu, mají náchyllost ke stejným chorobám, či si vybírají podobné partnery pro život. Ovšem u jednovaječných dvojčat se toto všechno děje v mnohonásobně zvýšené míře, jak uvádí Playfair (2006).

3.1.2 Rezonance

Jednovaječná dvojčata velice často vzájemně rezonují. Děje se to tím způsobem, že na jeden podnět reagují často oba dva. Jak jsem již výše zmínila případ dvou holčiček, jenž obě shodně reagovaly na bolest té druhé.

Playfair (2006) vybral jako definici rezonance událost, která svým působením vyvolává odpověď někde jinde. Přesně v tomto duchu se nese i přenášení vzruchů a vln mezi jednovaječnými dvojčaty. Rezonance se nám zde prolíná s nelokalitou a empatickým polem.

Zpráv o rezonanci mezi jednovaječnými dvojčaty je velké množství. Často je to ve věku, kdy tito jedinci ještě nejsou schopni ani mluvit a dávají tuto skutečnost najevo například pláčem. Jak uvádí Playfair (2006) příhodu jednoho manželského páru. Měli pětíměsíční dvojčata, z nichž jedno muselo být v nemocnici. V pravidelných intervalech mu byla podávána antibiotika. Při jednom nešetrném zákroku prováděném zdravotní sestrou, začal chlapec v nemocnici vydatně brečet, což zaznamenala jeho matka, která byla s ním. Když se později bavila s otcem dětí, který hlídal doma druhého bratra, řekl jí, že v ten samý čas začal na stejně dlouhou dobu usedavě plakat i druhý z bratrů a vůbec nebyl k utišení. Až po nějaké době se sám od sebe uklidnil a opět usnul.

I těchto případů uvádí Playfair (2006) více. Většinou se týkají stavu ohrožení, nebezpečí nebo bolesti. Neuvádí ani jeden případ, kdy by jedno z dvojčat prožívalo výjimečné štěstí, které se přeneslo i na druhé dvojče.

Pouze zmiňuje, kdy jedna sestra pocítovala změny na svém vlastním těle, respektive v prsních partiích, které byly i citlivější na dotek, z čehož si odvodila, že by její sestra mohla být těhotná. A po pár dnech se skutečně dozvěděla, že je.

Ovšem, ještě bych ráda zdůraznila, že nic z výše uvedených případů se nemusí nutně týkat naprosto všech jednovaječných dvojčat. Jsou páry, které se s žádným způsobem telepatie, ani přenosem myšlenek neseťkají. Ovšem zcela specifické pouto mezi nimi opravdu existuje, o tom není pochyb.

3.2 Odloučení dvojčat

Odloučení zvláště jednovaječných dvojčat je velice vděčné téma pro veškeré populární časopisy, které se tu a tam rozhodnou napsat článek o jednovaječných dvojčatech.

Opisovat příběh dvou totožných jedinců, kteří byli brzy po narození odloučeni a poté se v dospělosti opět setkali, je podle mého názoru čtenářsky velice vděčné. Jednovaječná dvojčata budou přitahovat vždy, jelikož se jedná o něco opravdu zvláštního, s čím se neseťkáváme běžně. A dle mého názoru to i mnoho lidí přitahuje, protože také věří, že mezi nimi je nějaké zvláštní pouto. A když se v takovémto případě vyskytuje ještě navíc dlouhodobé nezáměrné odloučení dvou osob, které jsou téměř duplikát sama sebe, je to o to zajímavější.

Vždyť jednovaječná dvojčata opravdu vzbuzují nádech něčeho mystického, co svým způsobem přesahuje obyčejné myšlení. Tito lidé vypadají velice podobně, chovají se v mnoha případech jako jeden. Spojuje je mnoho podobných životních okolností. Takové příběhy zajímají spoustu lidí. Věř, že mezi jednovaječnými dvojčaty je toho mnohem více než mezi běžnými sourozenci. A mají pravdu. Ovšem vzhledem k velice složité uchopitelnosti problému a jeho dalšího zkoumání, zůstává stále zahalen jakýmsi tajemstvím. Což je dle mého názoru další fakt, který podporuje a neustále přitahuje čtenáře k příběhům tohoto druhu.

Z knihy od Segalové (2009), která se skládá z několika příběhů jednovaječných dvojčat, která byla po narození odloučena a poté se opět shledaly, je ovšem patrné, že ne z každého takového páru se automaticky stanou opravdoví sourozenci.

Segalová (2009) uvádí, že po opadnutí prvotního zájmu médií i dvojčat samotných se situace jaksi stabilizuje. A tedy dvojčata, která se shledala po dlouhé době, jsou z počátku velice nadšená představou, že našla někoho, kdo je úplně stejný a má totožné zájmy, ovšem po čase zjistí, že je to to jediné, co je spojuje. A pouto, které se mezi nimi vytvoří, není

zdaleka takové jako u sourozenců, se kterými vyrůstali po celý svůj život, byť byli nevlastní.

Tedy po období počátečního zájmu a nadšení, kdy dvojice spolu tráví mnoho času a zjišťuje, jak moc si je podobná, nastává další fáze, kdy se vrací pomalu do svého původního života. Navázaný vztah s nově nalezeným dvojčetem ochabuje. Nikoliv z důvodu nějaké nevraživosti nebo žárlivosti, ovšem pouze proto, že nový sourozenec je pro ně vlastně cizí člověk, kterého příliš neznají. Toto už ovšem časopisy neuvádějí. Je to pochopitelné, jelikož poté by zpráva o úžasném shledání pozbývala na své atraktivitě.

Seglová (2009) dále uvádí, že *„původní studie ukázaly, že identická dvojčata si jsou vzájemně více podobná, když nevyrostají spolu, než když jsou pohromadě – patrně proto, že samostatně se mohou projevit mnohem svobodněji“* (Segalová, 2009, s. 193). Ovšem pozdější studie toto nepotvrdily. Ona sama ale tvrdí, že pozorovala pouze mírné odlišnosti v chování dvojčat, která vyrůstala odděleně. Tuto výraznější podobnost připisuje tomu, že když jednovaječná dvojčata žijí odděleně, umožňuje jim to lépe být více samým sebou, jelikož není ovlivněn nikým druhým. A ani okolím není vnímán jako jeden z páru jednovaječných dvojčat, ale jako samostatný jedinec. Odpadá také párové vidění dvou samostatných jedinců, kdy při jakékoliv komunikaci se hovoří s celým párem dvojčat, nikoliv s jednotlivcem jako takovým.

Shields (In Segalová, 2009) také uvádí, že tyto osoby vykazovaly stejný stupeň extrovertního chování. Nedošlo u nich tedy k typickému rozčlenění na jedno dominantnější a druhé submisivnější dvojče.

3.3 Partnerské vztahy jednovaječných dvojčat

Dle mého názoru panuje v populaci stereotyp, že jednovaječná dvojčata si vybírají podobné nebo dokonce stejné partnery. Jednoduchá úvaha : když jsou dva lidé stejní, vyberou si i stejné protějšky. Tento fakt by mohla potvrzovat i manželství, která uzavřou jednovaječná dvojčata s druhými jednovaječnými dvojčaty. Ovšem, opak je pravdou.

I Segalová (2009) zmiňuje výzkum, ze kterého naprosto jasně vyplývá, že jednovaječná dvojčata jsou pouze ve velmi nízkém procentu přitahována k partnerovi svého sourozence. Tyto případy jsou pouze ojedinělé.

Jak dále uvádí o výběru partnera většinou totiž rozhodují faktory, či vlastnosti jedinců, které jsou odlišné. Tedy to, čím se odlišují v páru ke svému dvojčeti většinou také rozhoduje o náklonnosti k životnímu partnerovi. A tyto odlišnosti, i když jsou v mnoha případech

malé, hrají velice významnou roli v takto důležitých rozhodnutích.

3.3.1 Vliv odloučení na výběr partnera

Vzhledem ke koincidenci a faktu, že odděleně vychovávaná jednovaječná dvojčata jsou si mnohem více podobná, je zde možnost výběru velice podobných partnerů.

Dle mého soudu, v případě dvojčat, která vyrůstala zvlášť, se tato pravděpodobnost zvětšuje. Je tedy možné, že taková dvojčata mají větší náklonnost k tomu hledat si více podobné partnery. To je ovšem pouze má úvaha.

3.3.2 Nevěra jednovaječných dvojčat

Časopis Mladá Fronta Dnes v roce 2004 uveřejnil v článku výsledky výzkumu, který probíhal v Londýně v nemocnici St. Thomas pod vedením Tima Spector a zkoumal nevěru z pohledu jednovaječných dvojčat. Respektive, jaký vliv má na nevěru jednoho dvojčete skutečnost, že nevěrné je dvojče druhé.

Na výzkumu se podílelo 1 600 párů jednovaječných a dvojevaječných dvojčat. Výzkum se později profiloval na nevěru žen a zjistil, že spojitost mezi nevěrou jednovaječných dvojčat opravdu existuje.

Výzkumníci vycházeli ze závěru, že pokud má nevěra své místo v genetické výbavě člověka, měla by se vyskytovat u jednovaječných dvojčat ve shodné míře. Jak přímo uvádí Spector (In Pošusta, 2004, s. C/8) „...dá se předpokládat, že identická dvojčata budou vždy pravděpodobně více sdílet charakterové rysy než neidentická dvojčata“.

A opravdu, výzkum potvrdil, že pokud se vyskytuje nevěra u jedné sestry z jednovaječných dvojčat, je téměř padesáti pěti procentní šance, že se stejné chování bude vyskytovat i u druhé ze sester.

Je tedy zřejmé, že vliv genů je v tomto případě neúprosný. Onu poloviční šanci na úspěch shodného chování bych já osobně připisovala faktu, že i když si jsou dvojčata podobná ve spoustě povahových rysů. Každá dvojčata si jsou podobná v něčem jiném. Některá se ráda oblékají stejně, některá mají ráda stejné věci, pojí je společné koníčky a podobně, a některá jsou společně nevěrná.

Ovšem v žádném případě to neznamená, že pokud se člověk narodí jako jednovaječné dvojče, má větší náchylnost k nevěře. Ze stejného výzkumu vyplývá, že všichni zúčastnění vnímají nevěru jako špatnou, pouze se jí dopouštějí.

O chování jednovaječných dvojčat rozhoduje také z velké míry výchova a prostředí, ve kterém dvojčata vyrůstají a působí na ně. I když mají zakódovanou v genech stejnou informaci, je velice časté, že jedno z dvojčat je hubenější než to druhé. Tyto drobné odchylky jsou způsobeny životním stylem a také již zmiňovanou výchovou.

A výchovou a vlastní osobností se budu zabývat v další kapitole, která řeší, jaký vliv mají právě ony geny, ale i ostatní působení na rozvíjení osobnosti jednovaječného dvojčete.

4 NURTURE VERSUS NATURE

Neustále se vedou spory o tom, co má na vývoj člověka větší vliv. Zda-li je to výchova nebo jeho genetická výbava. Nakolik jde jedno ovlivnit druhým a naopak. Jestli je možné, člověka s výborným genetickým potenciálem úplně zmařit vývojem v nevhodném prostředí.

Na tyto otázky není téměř možné odpovědět, protože i přes to, že bychom měli pokusnou osobu, kterou zasadíme do námi vybraného prostředí, nemáme kontrolní osobu, na které bychom mohli průběh kontrolovat. A myslím si, že sama poslední věta jistě evokuje, kam tím mířím.

I Rulíková (2002, s. 138) uvažuje nad touto problematikou, když uvádí: „...co činí dvojčata navzájem tak podobnými (nejen fyzicky) – zdali je to pouze genetická výbava, nebo i vliv stejného sociálního prostředí“.

4.1 Výchova versus geny

Toto je otázka, kterou si klade většina vědců takřka neustále. Zatím nikdo nebyl schopný odpovědět, zda má větší vliv na jedince jeho výchova, nebo vrozené dispozice. Jak jsem již zmínila, tak jednovaječná dvojčata vědci v tomto ohledu považují za téměř ideální materiál k výzkumu. Svým stejným genetickým potenciálem umožňují sledovat, jak se jeden člověk bude chovat a vyvíjet ve dvou prostředích.

Ovšem ani u jednovaječných dvojčat nelze mluvit o naprosto shodných jedincích. Jak uvádí Pierce (2005), jednovaječná dvojčata jsou jako koláč upečený podle stejného receptu, ale za různých okolností. A i tady tyto okolnosti mohou jedince výrazně ovlivnit a způsobit, jak odlišnou chuť koláče, tak různé osobnosti.

Pokud k těmto drobným nuancím ještě přidáme odlišné výchovné prostředí, tak je dost dobře možné, že nám vyrostou dva naprosto odlišní jedinci.

Ovšem, jak jsem se zmínila již v kapitole o koincidenčních, jednovaječná dvojčata, která byla oddělena po porodu a vyrůstala zvlášť, měla velice často podobný život. I přes to, že jejich vlastní prostředí bylo odlišné, životní osudy je zavály do podobných situací, či k podobným profesím. Čím to je?

Mnoho vědců se přiklání k názoru, že je to právě oním „stejným receptem“. Segalová (2009) ve své knize *Nedělitelná dvěma* uvedla několik případů jednovaječných dvojčat, která byla rozdělena a později se setkala. Ke svému údivu zjistila, že mají společných mnoho koníčků a zájmů. Je to pro ně jakoby potkaly druhého sebe. Ovšem k vytvoření

intenzivního pouta, které je mezi sourozenci, už mezi nimi nedošlo.

Toto tedy způsobuje onen stejný recept, respektive stejné geny. Dva jedinci inklinují proto k podobným věcem, jelikož je to pro ně zcela přirozené. Jako dva stejně naprogramované počítače budou vykonávat stejnou úlohu, dva jedinci se stejnými geny budou mít rádi podobné věci.

Bohužel to není tak jednoduché, protože ony vlivy prostředí mají také svůj nezanedbatelný podíl na jedinci jako takovém. A v žádném případě si netroufám tvrdit, že touto svou jednoduchou úvahou jsem odhalila dlouho hledanou pravdu.

4.2 Studie na jednovaječných dvojčatech vychovávaných odděleně

Pro takovéto studie jsou naprosto ideální jednovaječná dvojčata. Vzhledem ke stejné genetické výbavě slouží jako velice dobrý pokusný vzorek při zkoumání vlivu výchovy nebo genetiky. Máme totiž dva naprosto stejné jedince, které když oddělíme a budeme vychovávat v různých prostředích, tak se budou náležitě chovat. A my můžeme sledovat jak.

Řekli byste si, že něco takového nemůže existovat, že přeci žádný soudný vědec by se nesnížil k něčemu takovému, jako záměrně rozdělit dvě lidské bytosti, které k sobě patří od prvopočátku a sledovat je jako pokusné myši. Vždyť to už se náramně blížíme téměř k filmové tvorbě. A i tam by nám to přišlo být přitažené za vlasy. Ovšem takové situace se skutečně vyskytují.

Nechci zde působit jako mravokárce a šokovat fantastickým odhalením jednoho z největších spiknutí světa, které je normálním lidem ukryto. De facto se neděje nic, co by kohokoliv poškozovalo, ale myslím si, že minimálně polemizovat o tom, zda je to správné, by se dalo.

Rozdělená jednovaječná dvojčata jsou umísťovaná do pečlivě vybíraných rodin a sledována, takže o pochybnostech jejich bezpečného vývoje nemůže být řeč. V případě dětí, které se nenarodily z vícečetných těhotenství, naprosto normální praxe. Ovšem u jednovaječných dvojčat se u toho asi každý pozastaví. Zda-li je to opravdu správné řešení. V rámci vědy je sice nutné podstupovat jisté oběti, ale tentokrát se jedná opravdu o manipulaci s cizím životem. Vědci v těchto případech doslova berou do rukou životy právě narozených dvojčat a záměrně je vkládají do odlišného prostředí, aby mohli zkoumat rozdíly, které po několika letech budou nastávat.

Na jednom takovém dělení jednovaječných sourozenců se podílela i psychiatrička Viola Bernardová z Kolumbijské univerzity. V tomto případě se jednalo dokonce o rozdělení jednovaječných trojčat, jak uvádí Segalová (2009). Tato událost se datuje zhruba do 60. let dvacátého století. Sama Bernardová je již po smrti, avšak spisy vážící se k jejím výzkumům dvojčat vychovávaných odděleně musí zůstat zapečetěny až do roku 2021.

I tato skutečnost svým způsobem přispívá k jakémusi pocitu něčeho špatného.

Jak jsem již uvedla, tu a tam v tisku nebo populárních časopisech zaznamenáme článek o dvojčatech, často jednovaječných. A právě příběhy o jejich rozdělení a následném shledání jsou čtenářsky velice vděčné. Každý jistě někdy četl o jednovaječných dvojčatech, která se vůbec neznala a v dospělosti se úplnou náhodou setkala.

V současné době jsou dvojčata vychovávána odděleně a sledována například ve Spojených státech, Finsku a Japonsku. „*I když většina odborníků výzkum podporuje, ne každý si myslí, že je to dobrý nápad*“ (Segalová, 2009, s. 21).

5 ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY

Po přečtení předešlých řádek už nikoho nepřekvapí případ jednovaječných dvojčat, která si jsou podobná, jak vzhledem, tak i vlastnostmi. Ale jsou i jednovaječná dvojčata, která se liší? A to tak, že jsou to naprosto fatální rozdíly, které nejde přehlížet a nelze je přičítat jakékoliv odlišnosti ve výchově? Člověk by si řekl, že něco takového není možné. Logickou úvahou, když si pomyslí, že geneticky se jedná o dva naprosto stejné jedince, tak přece není možné, aby například jeden z páru byl gay. Nebo dokonce, aby se narodila monozygotní dvojčata, holčičky a jedno z nich bylo transsexuál. Tedy v pozdějším životě se z něj stal pomocí lékařské péče a operací muž.

Oba tyto případy zní neuvěřitelně, ovšem jsou pravda. V prvním případě jde dokonce o jednovaječná trojčata, tři muže, z nichž jeden je gay. Popisu těchto dvou případů bych se ráda věnovala níže.

5.1 Tři stejní a přece ne úplně

V tomto případě se jedná o jednovaječná trojčata Toma, Owena a Franka, kteří se narodili roku 1976. Jak jsem již předešlela, jeden z nich je gay.

Pravděpodobnost, že když je jeden sourozenec homosexuální u jednovaječných dvojčat, tak že druhý bude taky, je padesát dva procent. Výzkum s názvem "A Genetic Study of Male Sexual Orientation" autorů J. M. Baileye a R. C. Pillarda, který byl proveden v roce 1991, zkoumal souhlasný výskyt homosexuality u jednovaječných dvojčat, jak je uvedeno v článku: Homosexualita: normální varianta lidského chování?

Tento výsledek bývá často předkládán jako důkaz, že homosexualita je úzce spjata s geny, ovšem odpůrci výrazně nesouhlasí, jelikož zbylých čtyřicet osm procent je vysoké číslo, které nepotvrzuje ono tvrzení. Také oponují tím, že výzkumný vzorek byl značně nereprezentativní, jelikož účastníci výzkumu se hlásili sami, na základě výzev uveřejněných v časopisech s homosexuální tematikou.

Není tedy prokázána souvislost, která by jednoznačně potvrzovala konkordanci homosexuality u jednovaječných sourozenců. Pozdější výzkumy, dokonce uvádějí ještě nižší procentuální poměry.

Výše zmiňovaná trojčata tedy vyrůstala v naprosto shodném prostředí. Trojčata jsou o to zvláštnější, že Owen a Frank trpí roztroušenou sklerózou, nikoliv už však Tom. Jak zmiňuje Segalová (2009), matka trojčat uvádí, že již od útlého dětství pozorovala rozdíly mezi chlapci. Už podle pláče poznala, který zrovna potřebuje její péči. I v pozdějších letech bylo

znát, že Tom je o poznání citlivější a mnohem méně soutěživější než jeho bratři.

Ovšem Frank uvádí, že spíše o něj, nikoliv o Toma, se mnohem častěji zajímají muži než ženy. Owen je jediný z bratrů ženatý.

Všichni bratři ale shodně tvrdí, že sexuální orientace Toma jejich blízký vztah nijak nena-rušuje. Stále vnímají své bratry jako někoho, kdo je jim nejbližší a komu mohou říct coko-
liv.

5.2 Jednovaječná ona a on

Druhý příběh je o jednovaječných dvojčatech, z nichž jedno se necítilo ve svém vlastním pohlaví dobře. Bylo transsexuální. Z malé holčičky, která se narodila jako Agnes, se v prů-
běhu života stal muž, Andru.

Tento případ je ještě zajímavější, neboť dle mého názoru transsexualita je mnohem výraz-
nější rozdíl, než jakým je homosexualita jednoho z dvojčat, či trojčat. Homosexualita je
také ve společnosti mnohem běžnější než transsexualita. Její výskyt je uváděn pouze jedno
promile v populaci.

S touto formou pohlavní rozlady se člověk již rodí. Jak uvádí Uzel (2007, s. 39): „*Pravý
důvod vzniku transsexuality neznáme. Jedná se o jakési chybné naprogramování mezimoz-
ku, které vzniká pravděpodobně mezi 4. - 6. měsícem těhotenství*“. Čímž by se nám vysvět-
lilo, jak je možné, že je pouze jedno jednovaječné dvojče postiženo touto chorobou.
Jelikož, jak uvádím výše, k rozdělení jednovaječných dvojčat dochází do čtrnáctého dne
od oplodnění vajíčka. Ovšem Uzel dále pokračuje, že vliv na tuto změnu mezimozku může
být způsoben buď hormony, nebo stresem v těhotenství. A v mnoha případech se nepodaří
najít příčina vůbec žádná. To nám problém komplikuje. Jelikož v těhotenství ženy působí
přece stres na oba dva plody stejně. Poslední dva zmiňované důvody ovlivňují oba
zárodky. A matka není schopná ovlivnit, zda jedno bude působení vystaveno více, či méně.

Pokud původ této pohlavní rozlady není mnohdy vůbec znám, jak je možné, že se jedno
jednovaječné dvojče s touto nemocí narodí a druhé nikoliv? Ani věda nezná na tuto otázku
odpověď. A dle mého názoru je to stejný zázrak, jako když se podaří vyléčit člověka, který
téměř umírá. Lidské tělo se vyrovnává velice odlišně s jednotlivými typy zátěže a to se
potom může projevit i takovým to způsobem. Myslím si, že je to také jedna ze záhad, která
k jednovaječným dvojčatům přitahuje. Jak je možné, že je někdo tak stejný a přitom tak
odlišný? A v tomto případě je ta odlišnost mnohem více viditelná, než právě ona
podobnost. Je přímo do očí bijící.

V předešlém příběhu byly mezi bratry mnohem menší rozdíly, protože jak uvádí Segalová (2009), i u Franka a Owena se občas vyskytovalo nejednoznačné chování v preferencích vůči pohlaví. Nebylo sice tak ostře vyhraněné, jak v případě Toma, který byl homosexuál, ale i Owen ve svém manželství, jak uvádí Tom, byl zdrženlivý a postupoval velice pomalu.

Audry a Agnes si vždy byly jisté svým pohlavím. Stejně tak, jako Audry vždy věděla, že je žena, a dávala to svým chováním najevo, tak Agnes si byla jistá tím, že je ve skutečnosti muž. Jak uvádí sama Audry, již od dětství vnímala svoji sestru spíše jako svého bratra, jelikož se k ní stavěla Agnes vždy velice ochranně. Jasně se profilyovaly i ve výběru hraček a oblečení. Hry si samozřejmě vybíraly také přiměřeně vůči svému psychickému pohlaví. Agnes také často nazývala Audry „fňuknou“, jelikož se chovala jako dívka a často brečela.

Tato zřetelná diference se postupem času prohlubovala. Jako u mnoha transsexuálů se i Agnes pokusila o sebevraždu.

Jak dále uvádí Segalová (2009) těhotenství matky probíhalo bez komplikací a o dvojčatech se dozvěděli až dva měsíce před porodem. V tuto dobu už bylo rozhodnuto, že Agnes se bude po zbytek života cítit jako muž a zřejmě bude usilovat o změnu pohlaví. Jakékoliv „zavinění“ ze strany matky tedy nebylo naprosto možné.

Po prožitých peripetiích a dlouhé době poznávání sebe sama začala podstupovat Agnes ve třiceti třech letech postupné operace na změnu pohlaví. Po úspěšném dokončení všech operací a změnu v Andrua, se oženil a plánovali oplodnění jeho ženy vajíčky, která by pocházela od ní a Audry. Oplodněny by byly dárcem. Vznikla by tak dvojčata, která mají každá jinou matku, stejného otce a genetickou informaci Andrua by jedno z dětí zdědilo po Audry, jelikož jako jednovaječná dvojčata ji mají naprosto stejnou.

U jednovaječných dvojčat se totiž rozdíly v rodičovství stírají, myšleno geneticky. Děti jednoho sourozence, jsou podle genů úplně stejně děti i druhého sourozence.

V poslední, nejkratší kapitole se již nebudu věnovat výlučnosti pouta dvojčat. Ráda bych připomněla jednu část z historie, která se dvojčat, hlavně jednovaječných, velice nepříjemně dotkla. Stejně jako téměř celého světa.

6 „DOKTOR“ MENGELE

Jak jsem již zmínila, dvojčata velice často přitahují zájem okolí, ale i lékařů a v případě, který uvedu, i bohužel jednoho „lékaře“. Tuto kapitolu bych ráda věnovala hrůzným činům, kterými byla poznamenána i dvojčata za období druhé světové války. Nechci nijak snižovat utrpení ostatních lidí, kteří byli uvězněni v koncentračních táborech, ale jednovaječná dvojčata měla většinou poměrně specifický osud. Hlavně pokud se bavíme o dvojčatech ve vyhlazovacím táboře Osvětim.

V Osvětimi totiž působil od května roku 1943 jako lékař Josef Mengele. Podle výpovědí ostatních lékařů nebyl Mengele nijak výrazně nadaný lékař. „*Řekla bych, že měl skromné nadání*“ (Posner a Ware, 2007, s. 57) uvedla lékařka Lingensová.

Jeho zájem na výzkumu dvojčat byl až téměř obsesí a v žádném případě nectil základní lékařská ani vědecká pravidla. Nerespektoval vůbec žádná pravidla. Byl hnán touhou rozklíčovat zákonitosti, které mají vliv na vznik dvojčat, protože pomocí dvojčat by mohl árijskou rasu rozmnožovat dvakrát rychleji.

Také se snažil zjistit genetický základ a dědičnost nejrůznějších vad a jaký vliv zde má životní styl a prostředí. K těmto pokusům byla jednovaječná dvojčata ideální, jelikož bez jakéhokoliv náznaku humanity, jedno z dvojčat použil jako pokusné a druhé jako kontrolní.

Aby byly tyto děti na výzkumy silné, dostávaly plnohodnotnou stravu, měly dostatek spánku i pohodlí. To ovšem pouze do doby, kdy Mengele svůj pokus neukončil. Poté je čekal stejný osud jako všechny ostatní.

Ovšem již během nejrůznějších testů tyto děti zažívaly muka, jelikož většina chirurgických zákroků byla prováděna bez anestezie, byly jim přímo do žíly vstříkovány nejrůznější viry způsobující onemocnění, například tyfus. Probíhaly zde krevní transfuze od jiných párů jednovaječných dvojčat. Také byla dospělá dvojčata nucena k pohlavnímu styku s druhým párem dvojčat, aby Mengele zjistil, zda zplodí opět dvojčata, jak uvádí Posner a Ware (2007).

Také se velice podrobně věnoval pitvám, jelikož právě ty mohly odhalit ono tajemství. Změny, které proběhly na vnitřních orgánech, pečlivě porovnával a zaznamenával.

Tato kapitola je krátká, ovšem ani jsem nezamýšlela z ní dělat jakoukoliv stěžejní část své práce. Je zde opravdu uvedena hlavně jako upomínka na věci minulé, které není možné přehlížet a zapomínat. A také jako uvědomění, že se dotýkají možná mnohem víc oblastí našeho života, než jsme si ochotni připustit a běžně si všímáme.

V teoretické části jsem zmínila vznik jednovaječných dvojčat, jejich komunikaci a vztahy, vliv prostředí na jejich vývoj a některé diskutabilní výzkumy, kterých se nevědomky zúčastňují. Snažila jsem se o co nejlepší vykreslení pohledu na jednovaječná dvojčata, který umožňuje dostupná literatura. Nahlížela jsem na problém z více perspektiv a pokusila se dát dohromady a utřídit poznatky.

Nyní na teoretickou část navazuje empirická, ve které jsem se pokusila zúročit své poznatky o jednovaječný dvojčatech.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

7 OBECNÉ INFORMACE O VÝZKUMU

Ve svém výzkumu se zaměřuji na vztah jednovaječných dvojčat. Na to, jestli mezi nimi existuje speciální pouto, a jakým způsobem ho vnímají. Jak vnímají sami sebe, zdali jako samostatné individuální jedince nebo část páru. A jakým způsobem se ony samy cítí v partnerském soužití a nemají problém se svým dvojčetem.

Empirická část je také doplněna o popis příběhu jednovaječných dvojčat, která byla po narození oddělena a vyrůstala každá zvlášť. Poprvé se setkala až ve čtrnácti letech. Tento příběh je uveden pouze jako zajímavost a nevztahuje se k výzkumu, proto se jím budu zabývat až v samostatné kapitole.

7.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Cílem výzkumu bylo zjistit, zdali jednovaječná dvojčata disponují zvláštním poutem a jak jej ona sama vnímají. Zjistit konkrétní prožitky u specifických projevů pouta jednovaječných dvojčat. Také porovnat jednotlivé zvláštnosti u zkoumaných párů dvojčat. Jakým způsobem snášejí odloučení, a zdali jsou schopna se s ním vyrovnat.

Prozkoumat vnímání sebe sama v rámci páru dvojčat a zjistit, jak moc podobná se dvojčata cítí navzájem. Jestli vnímají povahové a vizuální odlišnosti, či nikoliv. A zdali existuje shoda mezi vnímáním jejich osoby ze strany sebe sama a okolí.

Také nahlížení na partnery a jejich výběr v rámci páru jednovaječných dvojčat. Považují-li za důležité, že mají naprosto stejného sourozence a vnímají jej jako konkurenci v potenciálním partnerském vztahu.

7.1.1 Výzkumné a dílčí otázky

Propojení jednovaječných dvojčat u vybraných tří párů.

Jak snášejí jednovaječná dvojčata odloučení?

Na jak dlouhou dobu jej snášejí?

Považují jednovaječná dvojčata svou jednovaječnost jako výhodu?

Vzájemné vnímání se jednovaječnými dvojčaty u vybraných tří párů.

Cítí se být jednovaječná dvojčata podobná?

Jak se vyrovnávají se záměnou?

Komunikace jednovaječných dvojčat u vybraných tří párů.

Mají jednovaječná dvojčata nějaké zvláštní prvky komunikace?

Jsou spolu schopna jednovaječná dvojčata nekomunikovat?

Partnerský život vybraných tří párů.

Jak ovlivňuje fakt jednovaječnosti výběr partnera?

Vnímání vlivu jednovaječnosti na partnerský život?

Existuje nějaká zvláštní, mimosmyslová komunikace u jednovaječných dvojčat u zkoumaných tří párů?

Pocit'ují nějaké zvláštní prvky mimosmyslové komunikace?

Jakým způsobem se projevují?

7.2 Druh výzkumu

Vzhledem k povaze získaných informací jsem zvolila kvalitativní druh výzkumu, jelikož se jedná o konkrétní zkušenosti, detailní popisy zážitků a sdělování vnitřních rozdílů, jenž si vyžadují hlubší zkoumání a kvantitativní výzkum by nebyl schopen pojmut všechny drobné nuance, které jsem chtěla získat.

7.3 Výzkumný vzorek a způsob výběru

Výzkumný vzorek tvořila jednovaječná dvojčata a jejich věková kategorie nehrála významnější roli. Pohlaví také nebylo nijak určujícím faktorem pro výběr vzorku. Vzorek byl záměrně vybrán tak, aby se jednotliví respondenti nějak lišili, ovšem rozdíly nebyly příliš markantní. Tedy aby se nevyskytoval například výrazný věkový rozdíl.

Mým výzkumným vzorkem byly tři páry jednovaječných dvojčat ve věkovém rozmezí čtrnáct až dvacet čtyři let. V tomto věku je tedy možné mluvit o reálném uvažování nad potencionálním či probíhajícím partnerským životem, o budoucnosti i ostatních zkoumaných aspektech.

Respondenty tvořily páry K a G (14), ženského pohlaví, R a M (24) také ženského pohlaví a J a O (24) mužského pohlaví. Všichni uvedení sourozenci jsou samozřejmě jednovaječná dvojčata.

7.4 Metody výzkumu

Metodou výzkumu byl polostrukturovaný rozhovor vedený s jednotlivými dvojčaty. S každým sourozencem jsem hovořila zvlášť a upozorňovala je na to, aby si otázky jakýmkoliv způsobem nesdělovali. Tuto metodu jsem zvolila pro její flexibilitu při reálné komunikaci a možné drobné situační obměny.

Polostrukturovaný rozhovor byl ještě doplněn o kreativní test.

Připravené otázky mi byly pouze osnovou, které jsem se sice držela, ale na neobvyklá zjištění se dále doptávala a získávala co největší podrobnosti. Docházelo k častým improvizacím obměnám, které měly za cíl co nejkonkrétnější popis problému, či situace, o které jsme v danou chvíli hovořili.

K vytvoření otázek mi byla podkladem kniha *Telepatie mezi blízkými* od Playfaira (2006), která se tímto tématem hluboce zabývá. Popisuje nejrůznější případy telepatie a vztahů mezi jednovaječnými dvojčaty, tudíž jsem za její pomoci sestavila otázky pro rozhovor a poté je obohatila o vlastní nápady.

Kreativní test, který jsem zadávala každému sourozenci jednotlivě, jsem vytvářela sama. Inspirací mi byla veškerá prostudovaná literatura.

Polostukturovaný rozhovor byl rozdělen do tří částí:

- Obecné otázky – ty zjišťovaly informace obecného rázu jako například věk, pohlaví, počet dalších sourozenců a podobně.
- Otázky zaměřené na vlastní vztah jednovaječných dvojčat – tyto otázky se již konkrétně váží k výzkumnému problému, zjišťují dané informace a jsou stěžejní pro výzkum. Byly také rozděleny do několika kategorií, které se týkaly pocíťování pouta, emocí, vzájemné podobnosti, pocíťování bolesti, odloučení, studia a partnerských vztahů.
- Kreativní test – tato část je zaměřena na vzájemnou podobnost sourozenců mezi sebou. Tedy jednotlivě v páru.

Pokládání otázek jsou součástí přílohy. Jedná se o základní strukturu otázek, jež byla obměňována a doplňována u každého rozhovoru podle situace.

7.5 Průběh výzkumu

Z jednotlivých dostupných jednovaječných dvojčat jsem vybrala vhodné páry a poté je osobně oslovovala. Tento proces probíhalo formou doporučení od kamarádů a známých, kteří páry jednovaječných dvojčat osobně znali nebo jednovaječná dvojčaty, se kterými jsem se již někdy dříve sama setkala, či věděla o jejich existenci.

Samotné oslovení pro případnou spolupráci nejčastěji probíhalo přes internetovou sociální síť, protože ne vždy jsem měla kontakt alespoň na jednoho sourozence z páru.

Po prvotním oslovení a žádosti o pomoc při realizaci práce, jsem se s každým domluvila na osobní schůzce, která se uskutečnila buď formou návštěvy v jejich domácnosti, nebo

setkáním v kavárně na klidném místě. Zde probíhaly jednotlivé rozhovory s každým sourozencem zvlášť. Rozhovory byly nahrávány, na což jsem každého upozornila a zeptala se, zdali to je možné.

Součástí kreativního testu bylo i nakreslení domu, stromu a zvířete. Zvíře jsem záměrně blíže nespecifikovala, jelikož mě zajímalo, zda se budou obrázky shodovat.

7.5.1 Komplikace

V jednom případě se mi do rozhovoru s dvojčetem zapojila i jejich matka. Uvažovala jsem, zda její odpovědi také zahrnu do svého výzkumu, a zjistila, že informace od ní se naprosto vztahují k tématu a ještě více mi přibližují pouto mezi dvojčaty. Její odpovědi byly tedy zařazeny do výzkumu.

Žádné další komplikace jsem nezaznamenala a vše probíhalo tak, jak jsem si naplánovala.

7.6 Zvýšení validity

Sourozenci v páru se sice znaly a bylo mezi nimi dokonce úzké pouto, ovšem rozhovory probíhaly odděleně, takže nemohlo dojít k vzájemnému ovlivňování. Pokud se mezi nimi vyskytoval větší časový odstup a tedy i prostor ke komunikaci mezi sourozenci v páru navzájem, vždy jsem je požádala, aby si žádné informace nesdělovali. Dvojice se jinak mezi sebou neznaly, domnívám se tedy, že k narušení validity dat tímto způsobem nemohlo dojít.

Validitu dat navíc zvyšuje i užití kreativního testu jako další výzkumné techniky, která byla použita ve výzkumu.

7.7 Způsob zpracování dat

Data byla zpracována metodou zakotvené teorie. Cílem této metody je vznik nové teorie, která je zakotvena v nově získaných datech, kdy pozornost je věnována hlavně jednání sledovaných jedinců (Hendl, 2005).

Jak uvádí Švaříček a Šed'ová (2007), zakotvená teorie by měla být zakotvena v datech a výzkumník by měl přistupovat k datovému materiálu s maximální nepředpojatostí a otevřenou myslí. Jak dále uvádí Strauss a Corbinová (In Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 86) „...začínáme zkoumanou oblastí a necháváme, ať se vynoří to, co je v této oblasti významné“.

Data získaná nahráváním rozhovorů byla transkripcí převedena do písemné podoby, která byla nutná pro jejich další vyhodnocování. Opakovaným čtením a přiřazováním tématických pojmů byla poté podrobena otevřenému kódování. Získané kódy byly seřazeny do jednotlivých kategorií, jež byly dále interpretovány.

Vybrané kódy jsem pro větší přehlednost zanesla do tabulky společně s názvy kategorií. Také vytvořila diagram, který znázorňuje propojenost jednotlivých nově vzniklých proměnných a jejich vztahy. Propojenost vztahů jsem interpretovala.

Výsledky kreativního testu jsem utřídila do tabulky, a byla interpretována každá dvojice zvlášť. Porovnávána byla vždy dvojice v páru mezi sebou.

7.8 Vyjádření k diskutabilním otázkám

Na první pohled, podle otázek k rozhovoru, by se mohlo zdát, že svým výzkumem pouze potvrzují to, co již bylo vyzkoumáno, ovšem není tomu tak. Tyto otázky jsou zařazeny, protože na ně navazují další, zjišťující konkrétní pocity, které byly předmětem výzkumu. Bylo tedy velice důležité ptát se i na otázky, na které mi dává odpověď i odborná literatura, abych získala další podstatné informace, které již uváděny nejsou.

Vyjádřením respondentů na otázky týkající se telepatie a jejich následnou interpretací potvrzují oprávněnost zařazení kapitoly o parapsychologii a biokomunikaci v teoretické části své vědecké práce. A i přes to, že parapsychologie zaujímá v postavení věd vratké místo, zde je zařazena záměrně a má svůj význam.

8 VLASTNÍ VÝZKUM

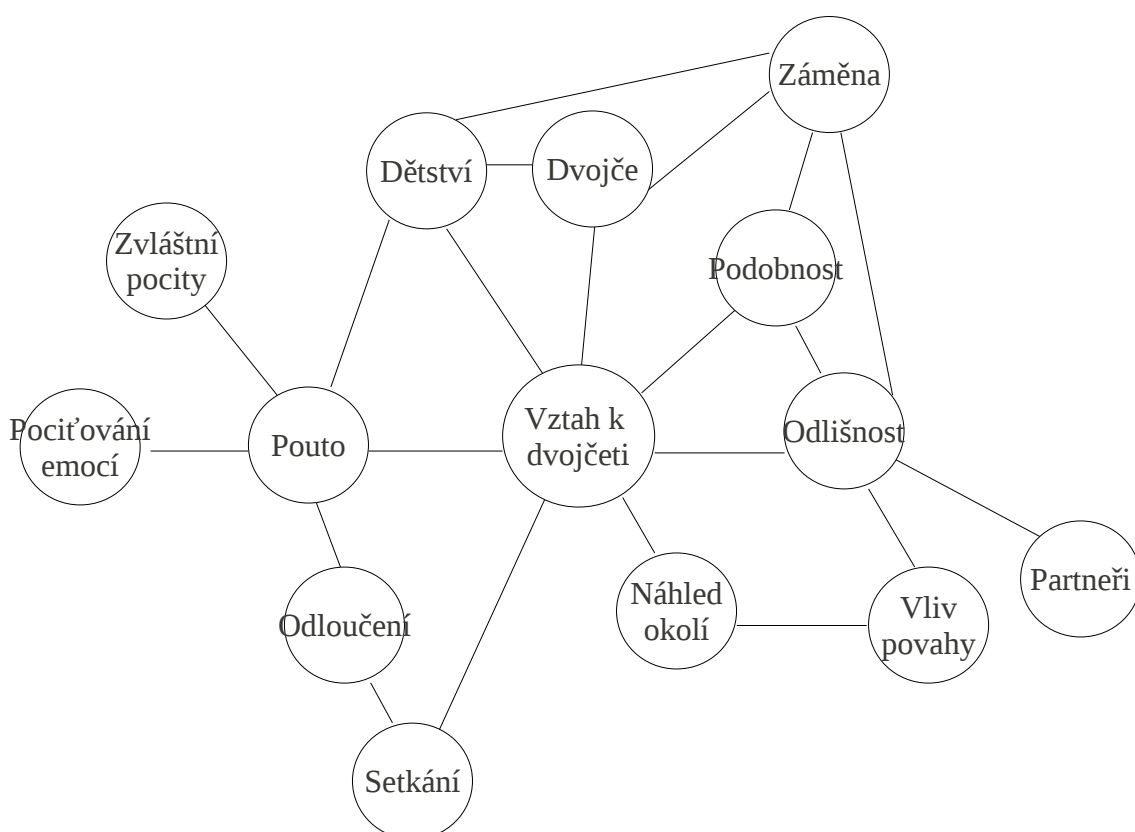
Interpretace otázek pokládaných respondentům tvoří celou tuto kapitolu. Názvy kategorií a vybrané kódy jsou uvedeny v tabulce, pod níž je diagram s naznačenými vztahy.

Interpretace kategorií je pod tabulkou a diagramem.

kategorie	kódy
odlišnost	výrazné vidění odlišnosti (16), každý originál (69), vnímání vlastní odlišnosti (95), různý život (96), naprostá odlišnost (160), každá je osobnost (161), vzhledové rozdíly (163), různost povah (209), detailní popis rozdílů (210), každá jsme jiná! (278)
podobnost	stejně biologické potřeby (6), podobné myšlení (7), stejná vysněná povolání (56), podobnost zranění (83), obě ve zdravotnictví (185), podobné nápady (249), krádež myšlenek (249), společná střední (273), kompatibilita v rozhovoru (332)
náhled okolí	dvojčata=stejný vkus (194), stejný vzhled≠stejná povaha (194), proč to ty lidi napadá! (196), odlišný pohled než okolí (255), mylný dojem okolí (313), nesouhlas s okolím (313)
vztah k dvojčeti	brácha=zvyk (88), první poradní osoba (124), prostě ho mám (148), sestra-nejbližší člověk (170), je tu pro mě (170), neustále kdo k dispozici (217), nejlepší kamarádka (217), vzájemná opora (246), jeden člověk rozdělený na půl (256), nejsme samy (296), starost o sestru (298), sestra=důvěrnice (319)
záměna	celá rodina pozná (13), stálá záměna (45), nelibost v záměně (46), záměrná záměna (114), vyrovnání se se záměnou (126), kamarádi rozeznají (181), pochopení záměny (198), záměna nevádí (229), záměna v blízké rodině (312)
dvojče	dvojče není výhoda (27), v dětství výhoda (29), dva jsou víc než jeden (31), dvojče je výhoda (169), být dvojče je i nevýhoda (194), druhé dvojče=náhrada (194), dvojčata-no a co? (197), dvojče=normální sourozenec (197)
odloučení-kontakt	oddělený život (1), odloučení vlivem partnerského soužití (3), přijetí oddělení (41), dočasná výhoda odloučení (71), běžný rozhovor (72), neustálý kontakt (170), nevěle se oddělit (170), náhrada odloučení (171), neomezený kontakt (173), chybění osobního kontaktu (176), delší odloučení nepříjemné (222), potřeba komunikace (269), nepředstavitelnost oddělení (273)
zvláštní pocity	pociťování bolesti (5), strašné pocity (107), pocit úzkosti (108), ohrožení blízké osoby (108), něco se přihodilo (152), bušení srdce (203), chyběla mi půlka (263), nepříjemný pocit (299), stesk (323), pocit prázdnoty (340)
přenos emocí	pociťování emocí (101), pochopení pocitů (164), empatie (211), pochopení nálad (211), přenášení pocitů (250), přenášení pocitů (300), rozeznání pocitů (301), vycítění smutku (301)
pouto	pouto existuje (82), bratrské pouto (83), tušení pouta (111), udržení pouta (124), pouto vlivem blízkosti (170), pouto vlivem společného života (217), spojení vlivem dvojčat (245), společné pouto (327)
partneři	odlišný vkus (66), chápání odlišného vkusu (68), být dvojče neovlivní výběr (68), osobnost partnera důležitá (144), odlišná volba partnera (145), různé preference u partnerů (194), partner měl jasno (194), nikdy jsme si nelezly do zelí (195), sestra ho nepřítahovala (197), odlišné vnímání partnery (240), reální partneři odlišní (241), zamilovaný do jedné (289)

vliv povahy	vliv povahy (68), povaha je podstatná (194), drobnosti rozhodují (240)
setkání	záměrné setkání zaručené (41), na vzdálenosti nezáleží (121), oboustranná vůle k setkání (121), vynahrazování separace (224), návštěvy (326)
dětství	pevnější vztah v dětství (32), dětská hra s bratrem (75), dva kluci (85), bližší vztah v dětství (85), v dětství shoda v emocích (164), v dětství značná empatie (164), stejné oblečení v dětství (198), batolecí samostatnost (310), nesnášení odloučení v dětství (320)

Tabulka 1: kategorie a kódy

Obr.č. 3: diagram vztahů získaných kategorií

Z diagramu je zřejmé, že kategorie vztah dvojčat mezi sebou ovlivňuje nebo je ve vztahu k většině dalších kategorií.

Kategorie dětství se výrazně pojí s kategorií záměna, jelikož toto je období, kdy záměna byla nejčastější a k rozpoznání dětí bylo nutné využívat nejrůznějších znaků. Kategorie dvojče souvisí s předešlými kategoriemi, jelikož záměrnou záměnu dvojčata považují za občasnou výhodu, v případě, že ne, nemohla zabránit tomu, aby si je lidé nepletli, a v dětství byly všechny tyto faktory nejsilnější.

Kategorie odlišnost a podobnost mají vztah k hlavní kategorii, protože jsou zcela specifické pro jednovaječná dvojčata. Ostatní sourozenci nevykazují takovou míru podobnosti

a tak specifickou odlišnost jako právě jednovaječná dvojčata. Kategorie záměna je logickým vyústěním dvou předešlých kategorií.

Kategorie partneri je úzce spjata s odlišností, jelikož právě odlišnost je u dvojčat určující pro výběr partnera, stejně jako vliv povahy.

Vztah dvojčat vnímá náhled okolí a i přes to, že s ním nesouhlasí, je nutné počítat s jeho existencí.

Na odloučení-kontakt navazuje kategorie setkání. Na obě tyto kategorie působí vztah mezi dvojčaty takovým způsobem, že je nutí kontakt udržovat a mířit k setkání, i kdyby nemělo závažnější důvody.

Kategorie pouto se výrazně pojí se vztahem sourozenců a dětství ji velice ovlivňuje, jelikož díky dětství dochází k utváření pouta. Kategorie zvláštní pocity a přenos emocí mají spojitost s poutem, ovšem již na jiné úrovni, a to především mimosmyslové, kdy pomocí pouta dochází k vzniku zvláštních pocitů a přenosu emocí.

Pro lepší orientaci jsem kategorie uspořádala do několika skupin, které jsou si tématicky blízké, a v nich je budu interpretovat.

8.1 Vztah mezi jednovaječnými sourozenci

Tato kategorie je naprosto klíčová a většina ostatních kategorií jsou k ní vztaženy. Jedná se zde o to, co znamenají jednovaječná dvojčata pro sebe navzájem.

Jednovaječný sourozenec je téměř vždy brán jako opora a pomoc v běžných situacích, ale i v závažnějších, které si vyžadují složitější řešení. Často bylo vzpomínáno sousloví, „kdybych měl/a nějaký problém, byl/a by to první člověk, že kterým bych šel/a“.

Takto se opravdu jednovaječná dvojčata berou. I když popis předešlého odstavce se příliš neliší od běžného sourozeneckého vztahu. U jednovaječných dvojčat je to vztah ještě mnohem silnější. Jak uvádí respondentka M(24): „*člověk není nikdy sám. Máš někoho, kdo ví o tobě všechno, zná tě dobře, vždycky ti se vším poradí, taková úplně nejblíže osoba, která je furt s tebou*“.

Právě neustálý kontakt je jeden z faktorů, který odlišuje běžné sourozence od dvojčat. Vzhledem ke stejnému věku prožívají všechno společně, a to ještě více utužuje jejich pouto a posiluje jejich vztah. Sestra je brána jako nejlepší kamarádka a bratr, hlavně v dětském věku, jako partner pro každou hru. Respondentky G a K (14) uvádějí: „*aj ted', třeba když nemáme moc kámošek, tak vždycky jsme spolu, vždycky si povykládáme*“. Shodně uvádějí,

že ani další kamarádky příliš nepotřebují, že si mezi sebou vystačí samy.

Respondent O (24) vyjádřil vztah ke svému bratru velice výstižně: *„člověk se tak narodí, to je těžko popsat, prostě ho mám, samozřejmě, by bylo něco jiného, kdybych o něho nedej bože přišel, to by bylo strašné, nevím, co bych dělal, nelze popsat. Prostě je to brácha a vím, že tady je a vždycky bude stát při mně, teda doufám, když se něco stane nebo naopak, když on bude potřebovat pomoc, tak že přijde za mnou. To je tak všechno“.*

8.2 Jednovaječná dvojčata nejsou stejná

Do této skupiny uvádím data z kategorií odlišnost, podobnost a záměna, jelikož jsou si blízké a bylo velice zajímavé sledovat, jak moc si v některých případech připadají jednovaječná dvojčata odlišná. Svou podobu sice uznávají, ovšem pouze vizuální, ale i zde vidí velkou řadu rozdílů. Záměna je pouze logickým vyústěním této podoby, která je pro mnoho lidí matoucí.

8.2.1 Odlišnost dvojčat

Jedno z největších překvapení výzkumu bylo vlastní vnímání své podobnosti mezi jednovaječnými dvojčaty navzájem. Již u první dvojice jsem se dozvěděla, že si připadají naprosto odlišné a nechápou, z jakého důvodu si je lidé mohou plést.

Každé jednotlivé dvojče je schopné vyjmenovat velké množství rozdílů jak vizuálních, tak povahových v momentě, kdy se jej na tuto otázku zeptáte. Pro mě to bylo opravdu nečekané, jelikož jsem si nikdy nemyslela, že se jednotlivá dvojčata vnímají až tak moc odlišně.

Nepoužívají ani výrazy, že se liší v něčem, ale naprosto jasně oznamují, že si nejsou podobné vůbec. Sice připustí, že vzhledem k tomu, že jsou jednovaječná dvojčata, tak tam zřejmě nějaká vizuální podoba je a oni si jí taky všímají, ale povahově si připadají být naprosto odlišní.

8.2.1.1 Povahové rozdíly

V tomto případě jsou výsledky výzkumu naprosto jednoznačné, jak jsem uvedla již výše, ani jeden z uvedených respondentů nezmínil jakoukoliv povahovou podobnost.

T: *„Jaký rozdíl nejvíc vnímáte vy dvě?“*

G: *„My si připadáme každá úplně jiná, aj rysama v obličejí, hlasem, prostě my to vnímáme úplně jinak než ostatní.“*

Rozdíly se týkají především povahy, ale i náhledů na nejrůznější skutečnosti, jak budu ještě dále zmiňovat, tak i případných partnerů. Také, v jednom případě, jsem zaznamenala změnu vlivem životních okolností, jelikož jeden z páru dvojčat již měl vlastní dítě a sám uváděl, že si připadá zodpovědnější než bratr. Podle jeho názoru to ovšem bylo způsobeno hlavně vstupem rodičovství do života, protože předtím byl prý méně zodpovědný.

8.2.1.2 Rozdíly ve vzhledu

Dvojčata jsou ochotna připustit, že vzhledem k tomu, že jsou jednovaječná, tak si zřejmě podobná budou. Sama sebe si pletou hlavně na fotografiích z dětství. Tato záměna ustává někdy kolem předškolního věku, jak uvádí respondent O (24): „...*třeba od předškolního věku, ve školce, tak to už sem věděl, že su to prostě já.*“ Poté se bez problémů poznají na většině fotek.

S věkem narůstá počet rozdílů. Možná je to způsobeno i tím, že dvojčata se více vnímají a sledují rozdíly mezi sebou. Rozdíly ve vzhledu se netýkají pouze odlišností v obličeji, ale také na celé postavě. Podrobně je vnímají a rozlišují. Respondentka R (24) zmiňuje: „...*vzhledově je to spousta drobných věcí, které ostatní nevidí, a my je vidíme...to si nikdo nevšimne, toho si všímáme jenom my.*“ Poté začala vyjmenovávat nejrůznější drobné rozdíly, kterými se liší ona od sestry.

8.2.2 Podobnost

Podobnost se v tomto případě týká hlavně uvažování a přemýšlení, nikoliv vzhledu. Dvojčata jsou si podle výzkumu podobná hlavně způsobem myšlení.

V dvou případech ze tří se také stalo, že páry navštěvovaly nebo budou navštěvovat stejnou střední školu, či i výsledná povolání se orientují stejným směrem. Podobnost se vyskytuje také v zájmech, nápadech a jině. V jednom případě se vyskytla dokonce i shoda v biologických potřebách jedinců a také ve zraněních. Ovšem toto zranění bych přičítala podle mého názoru spíše náhodě.

Jeden z párů uvádí shodu v myšlení až na takovém stupni, že si dokonce „*kradou myšlenky*“. G(14): „*my si krademe myšlenky, když ide o nějaké nápady, my sme umělkyně, takže když jde o nějaký nápad, tak ho máme hodně podobné nebo stejné.*“

Podobnost jednotlivých párů dvojčat ještě dále rozebírám v následující kapitole, v níž jsou uvedeny výsledky kreativního testu, a která je celá zaměřená na jednotlivé konkrétní odlišnosti či podobnosti dvojčat mezi sebou v páru.

8.2.3 Záměna

Záměna provází dvojčata celý život. A neustále se s ní musí vyrovnávat. V jednom případě probíhala záměrná záměna, ovšem pouze v dětství.

Se záměnou se různé dvojice vyrovnávají různě, ovšem shodují se, že někdy je velice nepříjemná. Jednu z nevýhod spatřují například ve společném trestu nebo v nejrůznějších situačních záměnách.

Na běžnou záměnu od okolí jsou poměrně zvyklí, chápou ji a příliš se s ní nezaobírají.

V blízké rodině, jak shodně uvádějí, je téměř všichni poznají. S narůstajícím věkem jsou rozdíly viditelné čím dál víc a také způsob života bývá často určující faktor. Respondentka R (24) uvádí: *„když jsme byly malé, tak nás poznávali podle barvy náušnic a teď už nás poznávají podle všeho, podle vlasů, protože zrovna ví, která je doma, ne, poznají nás normálně, teď už.“*

Stejně jako rodina i dlouholetí známí dvojčata rozeznávají naprosto bez problémů. Někteří uvádějí, že je poznají již z dálky, podle chůze.

8.3 Rozcházení a scházení

Do této skupiny jsem zařadila odloučení jednovaječných dvojčat a jejich ochotu se setkávat. Je tvořena kategoriemi odloučení-kontakt a setkávání.

K odloučení se dvojčata staví realisticky. Ví, že zřejmě přijde nebo v některých případech již přišlo a jsou s ním smířena, ale v žádném případě si nedokáží představit odloučení bez kontaktu a vzájemné komunikace. Oddělení snášejí dobře, ovšem pokud trvá již příliš dlouhou dobu, nesou jej nelibě a podle výsledků takovéto odloučení vede k častějším vzájemným návštěvám.

Ve všech případech byla dvojčata neschopná nekomunikace. V jednom případě mi sice respondenti uvedli, že se asi tři roky nebavili, ovšem později jeden z nich dodal, že kontakt probíhal formou hádky. Dnes už si podobnou možnost nepřipouštějí a jejich vztahy jsou opět v pořádku.

Z výzkumu vyplývá, že největší nevýhodu odloučení dvojčata spatřují v nemožnosti osobní komunikace. Významné informace by si sdělovala v každém případě, ale důvody, proč je nutné, aby byla v kontaktu jsou právě nezávazné rozhovory, kdy si sdělují běžné věci, které se jim přihodily. Musí být tedy v neustálém kontaktu přes nejrůznější komunikační zprostředkovatele. R (24): *„...,proto si tak často voláme nebo píšeme. My si voláme vlastně i ve*

tři ráno, když je potřeba.“

Jako následek odloučení se u některých dvojic projevuje nutná kompenzace, kdy si musí čas strávený odděleně vynahradiť.

Z výzkumu také vyplývá, že jejich setkávání je téměř zaručeno, jelikož důvod se prý vždy najde. J (24): „*Jako vídat bysme se vídali,*“ a K(14)“ „*...protože bysme byly v kontaktu a bysme se co nejmíc navštěvovaly.*“ Možnost, že by se dlouhou dobu neviděli a nestáli o setkání nezazněla ani jednou. I z druhé odpovědi je jasné, že důvod k setkání by ani nebyl třeba, a přesto by se konalo. Osobní setkání je totiž pro jednovaječná dvojčata nesmírně důležité, jak ukázal výzkum.

8.4 Partnerské vztahy

Partnerské vztahy a výběr partnera a partnerem se staly mnohem větším tématem ve výzkumu, než jsem původně zamýšlela. V průběhu se totiž ukázalo, že předpoklad, že jednovaječná dvojčata mají stejný vkus při výběru partnerů a naopak, partnerům se líbí obě dvojčata, je naprosto mylný. Co víc, jako ve všech mezilidských vztazích, toto je téma, které je velice ošemetné a dotýká se hluboce každého jedince. O to více, protože se jedná o výběr potenciálního partnera.

Tuto skupinu tvoří kategorie partneri a vliv povahy a náhled okolí.

8.4.1 Výběr partnera souvisí s povahou

Výběr partnera je důležitý v životě každého jedince. Nejinak je tomu i u jednovaječných dvojčat. Ta mají situaci ovšem zkomplikovanou o tu skutečnost, že se vedle nich vyskytuje jedinec, který je naprosto stejný jako jsou oni sami.

Výzkum prozrazuje, že zvláště nelibě dvojčata vnímají fakt, že si veřejnost myslí, že si obě vybírají jednoho partnera nebo že jeden partner stojí o více než jedno z dvojčat.

Shodně všichni vnímají důležitost povahy daného jedince pro partnerský vztah. V jednom případě jsem se setkala s velkým rozhořčením, kdy mi respondentka líčila, že ji uráží, když si lidé myslím, že její současný přítel chtěl nejprve její sestru a poté až ji. Staví ji to do nelichotivé pozice náhrady, se kterou ona kategoricky nesouhlasí. M (24) „*...protože můj přítel je ségrin bývalý spolužák a zatím jsem se s tím setkala poprvé, že si lidi v okolí myslí, aha, jo tobě se vlastně líbila R, a pak jsi zjistil, že vlastně existuje někdo takový podobný, tak tak jako jsi šel do toho a mě to strašně uráží, protože to je jako bych nebyla sama osobnost, ale byla náhražka.*“

Dvojčata sama mají naprosto jasno ve výběru partnerů i jejich rozdílnosti. Tato kategorie se zde prolíná s kategorií odlišnost, jelikož právě ta způsobuje různé pohledy na potenciální partnery. A vzhledem k tomu, že každé jednovaječné dvojče se vnímá a je naprosto originální a jedinečnou bytostí, z toho důvodu, je zřejmé, že i preference vůči partnerům budou jasné a odlišné.

Z výzkumu vyplývá, že sourozenec-jednovaječné dvojče nemá žádný vliv na partnerský vztah. Je sice velice podobný, ale pořád je to jiná osoba, s jinou povahou a vlastnostmi, normální sourozenec.

Ostatně případ, z něž jsem uváděla citaci tento fakt potvrzuje, jelikož budoucí partner jedné respondentky znal nejdříve její sestru, a kdyby byl skutečně k oběma přitahován stejně, zřejmě by nyní měl vztah se sestrou R, nikoliv M. Z toho vyvozují, že jednotliví partneři mají v této rovině jasno.

Volba je tedy na obou stranách naprosto jasná a ani jednoho ze zúčastněných by zřejmě nenapadlo, že by mohlo dojít k jakékoliv výměně v rámci páru dvojčat. Dvojčata sama totiž vnímají, že partneři cítí rozdíly a neberou je jako jednu osobu.

T: *„A co třeba ten kluk, neměl v tom zmatek, když jste jednovaječná dvojčata?“*

G (14): *„Ne, protože on byl zamilovaný do K, takže jsme mu přišly úplně rozdílné.“*

Jak velký vliv má povaha na rozhodování je nyní zcela zřejmé. I u jednovaječných dvojčat ovlivňuje povaha veškeré jednání a odlišuje je od sebe navzájem. Povaha ovlivňuje výběr partnera, jak jsem uvedla, ale také ovlivňuje výběr partnerem.

J(24): *„Já nechápu, proč by se mně měl líbit bráchův typ holek, ani náhodou. Tak to je na povaze, to má přece každý úplně jinačí. Snad na tom nezáleží, jestli jsme dvojčata nebo ne.“*

8.4.2 Názor dvojčat na pohled okolí

Výzkum prozrazuje, že mezi vnímáním jednovaječných dvojčat okolím a jimi samotnými jsou výrazné rozdíly. Většinu těchto rozdílů jsem již zmínila. Za vším stojí opět ona podobnost, která je zřejmě určující pro veřejnost a ze které usuzují, že stejný vzhled má za následek i stejnou osobnost. Toto je ovšem naprostý omyl, který dvojčata vnímají velice nelibě. Snášejí záměnu, která je na základě vnějších podobností a vede ke špatnému oslovení například na ulici. Ovšem s faktem, že si lidé myslí, že toto ovlivňuje i jejich podobu na hlubší úrovni nesouhlasí.

8.5 Dvojčata v dětství a pro sebe

Tato skupina je tvořena kategoriemi dětství a dvojče. Kategorie dvojče zahrnuje pohled na sourozence jako takového, jak ho vnímalo jeho dvojče. Prolíná se s kategorií dětství, jelikož v této době byly vztahy mezi dvojčaty na jiné úrovni.

Dvojčata vnímají svého sourozence různým způsobem. Kromě toho, že jejich vztah je velice pevný a jednovaječný sourozenec je pro ně často nejbližší osoba, náhled na ni se mění v průběhu času a pod vlivem nejrůznějších situací.

Dvojče-sourozenec je spíše vnímáno jako výhoda. Tedy hlavně v dětství, jelikož dvojče je ideální partner pro jakoukoliv hru. O (24): „...*tak byli sme dva, to je víc, než jeden.*“

V dětství také dochází často k záměnám a výměně osob mezi sebou. Poskytuje velké množství situací, kdy dvojčata využívají své podobnosti a zaměňují se navzájem. V tomto směru také dvojčata berou tento fakt jako výhodu. O (24): „*jo, určitě to byla výhoda, kdysi dávno, když sme byli stejní, mohli sme si ve škole, cokoliv.*“ Ovšem záměrná záměna se vyskytovala pouze u jedné dvojice respondentů, se kterými jsem hovořila. Byla to dvojice mužů, kteří dále uváděli, že jim tento systém výměny velice vyhovoval, jelikož se tak často vyhnuli například i trestu.

To, že je jednovaječné dvojče výhoda ovlivňuje i fakt dobrých vztahů.

T: „*Vnímáš to jako výhodu, že máš dvojče?*“

M: „*Jo, určitě, tím, že máme dobré vztahy, tak určitě.*“

Dvojice, která prošla dlouhodobější hádkou uvedla, že sourozence-dvojče vnímala jako výhodu spíše v dětství.

V dospělosti podle výzkumu berou sourozenci fakt, že pocházejí z jednovaječných dvojčat spíše neutrálně, někdy až záporně, jelikož dochází k nechtěným záměnám, někdy i ze stran partnerů, kteří z nepozornosti udělají chybu. Tato záměna je prý zvláště nepříjemná, ovšem setkala jsme se s ní pouze jednou za celou dobu výzkumu. Navíc daná partnerka byla pod vlivem alkoholu, ale i přes to byla záměna velmi nepříjemná.

Pokud nedochází ve vztazích k závažnějším záměnám, tak sourozenec-dvojče není pojímán nijak zvlášť odlišně, ale pouze jako naprosto obyčejný sourozenec. Dvojčata nepřipouštějí, že by toto mělo nějaký velký význam.

8.6 Zvláštní pouto

Tato skupina vznikla spojením kategorií pouto, zvláštní pocity a přenos emocí. Nacházejí se zde výsledky, které se týkají zvláštního prožívání, které je typické zvláště pro jednovaječná dvojčata.

8.6.1 Pouto

Všichni zpovídání respondenti naprosto souhlasně a jednoznačně potvrdili, že nějaké zvláštní pouto mezi mini existuje. Toto pouto se mnohdy ovšem netýkalo nějakých podstatných okamžiků v životě, nýbrž mnoha malých a drobných podobností, které se jim dějí celý život. Uváděli například J (24): „...někdy se podaří, že jakože řekneme stejnou věc naráz nebo že se nám chce stejně na záchod.“ nebo R (24): „...myslím si, že se to projevuje tak, že vždycky, když se dlouho nevidíme, tak si pak dlouho povídáme, voláme,“ nebo G (14): „...tím, že sme dvojčata, tak jedna, když je smutná, tak to cítí i ta druhá.“

Zvláštní pouto se tedy dotýká velkého množství běžných situací, které potkávají dvojčata celoživotně a spatřují jej právě v maličkostech.

Vznik pouta přičítají dále společnému životu a trávení volného času pohromadě. R(24): „...my jsme všechno dělaly spolu, takže ono se to pouto vytvoří už samo o sobě.“

Pokud mluvíme o poutu mezi dvojčaty, jedná se o vztah mezi dvěma jedinci, kteří si jsou mnohem bližší než běžní sourozenci. Na této blízkosti má jistě lví podíl, že se jedná o jednovaječná dvojčata, která mají shodný genetický materiál, ale on sám nevytváří blízkost. Může zapříčiňovat nejrůznější podobnosti, přenosy emocí a vnímání, které ostatní lidé nepochopí, ale samotný vztah to nevytvoří ani neužítí. A právě vztah je naprosto klíčový, jelikož to je to, co mají navíc. Vztah, který je tvořen společným životem, téměř neustálou blízkostí a sdílením velkého množství drobných podobností či zvláštností. Právě ty zapříčiňují, že jednovaječná dvojčata vnímají sebe navzájem jako sourozence jiným způsobem, než třeba své další sourozence.

T: „Když byly holky malé, cítila jste v tom rozdíl, jako v nich a ve starší dceři?“

Matka (K a G): „Oni dvě jsou si takové bližší.“

Zvláštní pouto tedy nemusí být tvořeno pouze vnímáním bolesti navzájem, či pocitem ohrožení, ale jak uvádí sama dvojčata, vlivem lásky a společného života.

8.6.2 Zvláštnosti pouta jednovaječných dvojčat

Již zmiňované pouto vzniká hlavně způsobem, který jsem uváděla v předešlé podkapitole, ovšem u dvojčat má opravdu své specifické náležitosti.

Skutečně se jedná o přenosy bolesti, emocí, či pocitu ohrožení. Ve všech případech se nevyskytovaly naprosto stejné příhody nebo přenosy. Mohu říct, že každá dvojice měla svou specifickou kategorii jedinečnosti dvojčat. U všech se ale vyskytovala nějaká zvláštnost, která by se u běžných sourozenců nacházela velice těžko.

Dvojice O a J (24) pociťovala navzájem své zranění. Oba si v rozmezí týdne zlomili ruku a oba shodně pociťovali bolest toho druhého.

Dvojčata M a R (24) zažila okamžik, kdy se R : „...měla jsem najednou úplně z ničeho nic hrozně divný pocit a když jsem to asi tak za týden říkala ségře, že se mi to stalo, že mi najednou začalo bušit srdce a úplně mi bylo divně a ona se mně zeptala, který to bylo den, a pak mi řekla, že ten den ji málem srazilo auto.“

Poslední sestry K a G (14) uvádějí, že jsou schopny vycítit emoce té druhé a vstřebat je do sebe se stejnou intenzitou. Například, když jedna brečí, ta druhá se rozbrečí též.

Tímto způsobem se projevuje pouto mezi jednovaječnými dvojčaty také. Záměrně zde nerozebírám hlouběji více podrobností, jelikož se jedná o potvrzení faktu, že mezi jednovaječnými dvojčaty existuje zvláštní pouto, které způsobuje mimosmyslový přenos.

V další kapitole vyhodnocuji kreativní test a porovnávám jednotlivé páry dvojčat mezi sebou navzájem.

9 ROZDÍLY V JEDNOTLIVÝCH PÁRECH

Pro zjištění rozdílů jednotlivých dvojčat v páru jsem použila kreativní test. Výsledky tohoto testu jsou zaneseny do tabulky.

Kreativní test tvořily otázky, které zjišťovaly oblíbené číslo, zvíře a barvu, také obnášel říct pět slov na V. Dále jsem po dvojčatech chtěla dokončení, či pokračování vět které zněly:

1. Vyšel/a jsem ven, rozhlédl/a se a viděl/a...
2. Bylo ráno a na kolejích se třpytila rosa...

Poslední dvě otázky se týkaly počtu dětí a jejich jmen a také budoucího, současného, popřípadě vysněného povolání.

Každého jednotlivce jsem nechala nakreslit obrázek. Jehož zadání bylo namalovat dům, strom a zvíře. Výběr a typ jsem ponechala naprosto na nich a žádný úkol již blíže nespecifikovala, abych zamezila ovlivňování z mé strany, které by bylo samozřejmě nežádoucí. Tyto obrázky jsou součástí vyhodnocení. Dále jsem doplnila krátký komentář.

U obrázků byl použit vždy jen výřez z papíru, na kterém se kresba nacházela. Situování na papíře uvádím v komentářích.

Kompletní kresby, tak jak je jednotlivá dvojčata nakreslila, jsou uvedeny v příloze.

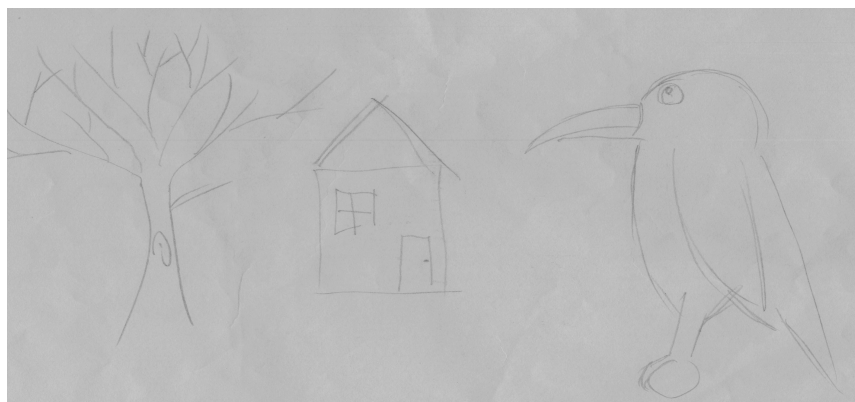
Také jsem uvedla, čím mě která dvojice zaujala, a jejich specifickou vlastnost nebo zapamatovatelnost. Nedá se totiž říct, že by jednotlivé dvojice byly stejné a jakékoliv projevené specifické pouto by se u nich opakovalo. Každá byla zvláštní něčím jiným, čímž mě neustále překvapovaly. Je pravdou, že scházet se s více páry jednovaječných dvojčat je velkým zážitkem a překvapením samo o sobě.

9.1 Dívky K a G (14)

První dvojice respondentek byla nejmladší a byly jí dívky ve věku čtrnáct let, které v současné době bydlí společně a s rodiči.

	K (14)	G (14)
Oblíbené číslo	9	8
Oblíbené zvíře	pes	pes
Oblíbená barva	červená	modrá
Slova na V	veverka, vítr, vlak, voda, vzduch	vlak, vlajka, výtvarka, vynález
Dokončení věty	...paní učitelku Knedlíkovou s kočárkem.	...své přátele.
Navázání v příběhu	...blížil se vlak a vykolejil.	...jako diamanty na nádherném náhrdelníku.
Počet dětí+jména	dvě, Petr a Anička	víc, jak jedno, výběr jména nechá na partnerovi
(budoucí) zaměstnání	návrhářka oděvů	animátorka (tvorba manga postaviček)

Tabulka 2: dvojice K a G

Obr.č. 4: kresba G (14)

Obr.č. 5: kresba K (14)

U této dvojice vidíme shodu pouze u oblíbeného zvířete a v oblasti budoucího povolání. Ráda bych upozornila na výrazný rozdíl u oblíbené barvy, kdy K odpověděla červená a G modrá. Tato dvojice se nejmórazněji profilovala jako odlišná navzájem. Sama děvčata uvedla, že si připadají jako jeden člověk rozdělený na půl. Tento fakt by se dal usuzovat i z navázání v příběhu, kdy jedna odpověď byla nadnesená a katastrofická, a druhá naopak poetická a obrazomalebná.

Obě dvě kresby se nacházely ve středu papíru a zaujímaly téměř celý prostor. Tuto skutečnost přičítám i faktu, že obě dívky budou studovat umělecko – průmyslovou školu a mají s kresbou již zkušenosti a nebojí se zaplnit celý prostor jako většina lidí.

Výraznější podobnost v kresbách neshledávám. Strom dům ani zvíře si nejsou podobné. Stromy jsou sice oba dva listnaté, ale každý je nakreslen jiným způsobem, u jednoho se dokonce vyskytují plody, u druhého pouze holé větve. Domy také nevykazují zvláštní podobnost a zvíře nakreslila každá respondentka jiné. Na ztvárnění zvířete je vidět, že respondentky mají umělecké nadání a snažily se o složitější zpodobnění zvířat, než bývá zvykem.

Dívky byly z dotazovaných respondentů nejmladší a i přes výraznou vzájemnou odlišnost uváděly, že si zatím jen těžko dokáží představit život odděleně.

Dvojice mi přišla být nejspojenější ze všech. Tento fakt možná zapříčiňoval i nízký věk dívek a možná právě i jejich odlišnost, která způsobuje ještě silnější pouto.

9.2 Ženy M a R (24)

Respondentky M a R jsou ve věku dvacet čtyři let a v současnosti žijí odděleně.

	M (24)	R (24)
Oblíbené číslo	13	1
Oblíbené zvíře	všechna zvířata kromě pudlů	pes
Oblíbená barva	modrá, červená, černá, ...	není, mění je
Slova na V	vytrvalost, vjem, výzva, wartburg, výchova	veverka, víčko, vrtáčky, vana
Dokončení věty	...slunce.	...slunce
Navázání v příběhu	...a zpívali ptáci.	...(nic)
Počet dětí+jména	tři kluky, jména neví	tři kluky, Štěpán, Radim, Adam
(budoucí) zaměstnání	fyzioterapeutka	zubařka

Tabulka 3: dvojice M a R

Obr.č. 6: kresba M (24)

Obr.č. 7: kresba R (24)

Zde vidíme shodu dokonce ve třech kategoriích a i z obrázků je znatelné, že mají podobné rozmístění, pouze jsou opačně situované. Obě respondentky dokončily stejným způsobem větu a přejí si stejný počet dětí, shoda je dokonce i v pohlaví. Také oblast budoucího povolání je stejná, zdravotnictví, i když každá v jiném oboru.

Obrázky na první pohled vypadají podobně, i když se na nich nachází mnoho drobných odlišností. Jeden dům má komín, druhý ne, u jednoho domu plot schází, druhý ho má. Také zvířata jsou odlišná. Kresba M byla situována v pravé dolní čtvrtině a R v horní polovině.

Tento obrázek dle mého názoru vypovídá mnoho o svých tvůrkyních, protože to byly právě ony, které uznávají, že jsou si podobné, avšak zmíní mnoho drobných rozdílů, které mezi nimi jsou. Stejně jako obrázky, které na první pohled vypadají velice podobně.

Tato dvojice mi připadala být vizuálně si nejvíce podobná, stejně tak i hlasem, který jsem při prepisech jen těžko rozeznávala.

9.3 Muži J a O (24)

Třetí dvojice respondentů byla tvořena muži ve věku dvacet čtyři let, kteří spolu v současné době nežijí.

	J (24)	O (24)
Oblíbené číslo	7	86 (rok narození)
Oblíbené zvíře	gepard	kočka
Oblíbená barva	modrá	zelená a červená
Slova na V	ventilátor, vibrátor, viagra, vochechule, vorel, vomáčka	vršek, vozidlo, vrták, vratka, vrtulník
Dokončení věty	...kocoura.	...sem ulic.
Navázání v příběhu	...stírám rosu na kolejích.	...přešel jsem přes koleje a šel do práce.
Počet dětí+jména	jednu holčičku, výběr jména nechá na partnerce	jedno až dvě, jedno dítě už má, chlapec Jakub, přál si ho
(budoucí) zaměstnání	řidič kamionu	tažec TS stolic, vysněné povolání je mít vlastní kavárnu

Tabulka 4: dvojice J a O

Obr.č. 9: kresba J (24)

Obr.č. 8: kresba O (24)

Zde shoda není téměř žádná. V případě oblíbeného zvířete, kdybychom geparda zařadili mezi kočkovité šelmy a kočku také, můžeme říct, že oblíbené zvíře je podobné.

U obrázků vidíme podobnost pouze u stromů, ovšem jejich velikost byla v reálu jiná. Domy jsou odlišné a zvíře také. Kresba O (24) je malována více pečlivě. To bych přisuzovala změně, kterou on sám uvádí ve svém chování a která nastoupila vlivem rodičovství.

Obě dvě kresby byly situovány doprostřed papíru.

Tato dvojice respondentů se nebavila tři roky, kdy kvůli hádce téměř neudržovali kontakt. Nyní jsou již vztahy v pořádku.

Respondent J pracuje jako řidič kamionu a uvedl, že jeho bratr o tom také dříve často mluvil, že by chtěl toto povolání vykonávat. Ovšem mně jako vysněné povolání uvedl, že by chtěl mít vlastní kavárnu v stylu 60. - 80. let.

Dvojice si byla vzhledově podobná, hlasem také, ale chování a povaha podle mého názoru byly odlišné. Což je zřejmě způsobeno rodičovstvím jednoho z dvojčat.

10 PŘÍBĚH ANNY A MARIE

oficiální datum narození: 23. 7. 1933

datum narození uváděné u Marie: 28. 7. 1933¹

další sourozenci: o 3 roky starší bratr Ladislav

matka: Hedvika

otec: Josef

Dětství obou děvčat proběhlo dětství bez jakýchkoliv vývojových poruch a nevyskytly se žádné poruchy chování, či jiné anomálie způsobené oddělením.

Těhotenství proběhlo v pořádku a jednovaječná dvojčata se narodila dvacátého třetího července roku 1933 paní Hedvice. Narodily se dvě dcery, které byly pokřtěny jmény Anna a Marie. Její sestra, která žila v Polsku, nemohla mít děti. Vzhledem k této okolnosti se paní Hedvika rozhodla, že jednu z dcer adoptuje její vlastní sestra a bude vyrůstat v Polsku. Děvčata prvních pět měsíců nejprve vyrůstala v Československu a poté jeli do Polska se svou matkou a starším bratrem, kde proběhla adopce. Vzhledem ke komplikacím s cestováním v té době musela proběhnout adopce v Polsku. Zde dokládám fotografii, která byla použita do pasu při cestě dětí do zahraničí. Na fotografii je matka s dvěma dcerami v náručí a starším synem.

Obr.č. 10: odjezd do Polska

V Polsku poté proběhla adopce podle tehdejších platných zákonů a domů se vracela již jenom jedna dcera, matka a starší bratr.

¹ Toto datum vzniklo při mylném přečtení rodného listu, tedy záměnou čísla 3 za číslo 8.

Samotný akt předání proběhl podle uváděného popisu sester tak, že adoptivní rodiče si měli vybrat, kterou z dívek budou vychovávat. Rozhodli se podle jmen dívek, jelikož chtěli Maryšku, vybrali se tu ze sester, která se jmenovala Marie.¹

Poté již dívky vyrůstaly každá zvlášť. Žádný kontakt mezi nimi nebyl, ale shodně uvádějí, že jejich matky byly v kontaktu a posílaly si dopisy. Na moje dotazy, zda si nechtěly psát, když o sobě věděly, mi odpověděly: A: „*Ona uměla jenom polsky a já jenom česky a co sem jí měla psat. Ne a ne, to byly starosti babky. My sme neměly co psat*“.

První setkání proběhlo až v době, kdy měly dívky čtrnáct let. Shodně obě uvádějí, že jejich první setkání bylo nijaké. A: „*Nijaké, jakkdybych viděla cizího člověka, načisto*“. A ani se na setkání příliš netěšily. M: „*Víš co, ani ne, opravdu. Prostě jsem nechtěla věřit tomu, že já nejsem sama, protože jsem byla vychovávána jako jedináček celou dobu, jenom Maryška, Maryška, Maryška, nikdo jiný a najednou jsem měla sestru. Takže jsem o to ani moc nestála*“.

Obr.č. 11: první setkání sester

Poté byl kontakt sester sporadický. Z části zaviněno nezájmem sester a z části velice komplikovaným cestováním, za které se v některých případech mohly dostat i do vězení. Proběhlo několik návštěv, spíše ostatních rodinných příslušníků, z nichž většina byla načerno.

Po uvolnění hranic se sestry začaly navštěvovat častěji, ovšem zákony jim tehdy neumožňovaly častější kontakt než jednou za tři roky, vzhledem k nutnosti překračovat hranice.

Změna ve vztahu nastala, až v dospělosti žen, kdy se Anně narodil první syn, což bylo,

¹ Toto je situace, která mi byla inspirací pro název diplomové práce.

když měly dvacet čtyři let, a Maryša je navštívila. Jak uvádí Maryša, „uvědomila jsem si, že mám sestru“. Poté se jejich vztahy postupně zlepšovaly.

V současnosti se sestry vídají průměrně jednou do roka a na jejich vztahu není znát, že byly v dětství delší dobu odloučené.

Obr.č. 12: sestry v dospělosti

ZÁVĚR

Přínos své práce spatřuji právě v jejím vzniku, jelikož, jak jsem zmínila v úvodu, literatury, která se zabývá tímto tématem, je velice málo a doufám, že bude alespoň z části v tomto směru jistým obohacením. Moje diplomová práce bude dána k dispozici Kláře Rulíkové Vítkové, která založila 1. klub dvojčat v Čechách a vede Českomoravskou asociaci Klubů dvojčat a vícerčat a snad z mého výzkumu načerpá nové informace. Práci jsem s ní také konzultovala.

Teoretickou část jsem zaměřila na podstatná fakta, která jsou o jednovaječných dvojčatech známá. Snažila jsem se tento problém uchopit z více úhlů a přiblížit jej co nejvíc bylo možné a pokud mi to dovoľovala dostupná literatura.

Výzkumem jsem zjistila nové skutečnosti o vnímání jednovaječných dvojčat mezi sebou navzájem. Že jejich názor na sebe sama je mnohem odlišnější, než by se na první pohled mohlo zdát. A že i názor okolí je jiný, jak si sama jednovaječná dvojčata všímají, než realita, kterou ona sama prožívají. Také výzkum poodhalil vnímání partnerského života, který je ovlivněn jednovaječným sourozencem.

Pouto, které mezi jednovaječnými sourozenci skutečně je, vzniká na základě mnoha drobných elementů, které působí současně a dávají mu vzniknout. Nejedná se tedy pouze o to, že jsou to dva naprosto stejní jedinci, ale jak sama uvádějí, pouto vzniká také společným životem, podobným vnímáním, pochopením se navzájem a mnoho dalšího.

Také výzkum zjistil, že podobnost není na první pohled až tak zřetelná a pokud bychom ji chtěli odhalit, musíme jít hlouběji a s každou dvojicí jednovaječných dvojčat se blíže poznat. Mnou zadaný kreativní test sice zjistil podobnost, ale k hlubšímu pochopení a vyhodnocení kreativního testu bylo zapotřebí osobní kontakt a rozhovor s každým jednotlivcem. Jedině poté jsem mohla získané informace dát do vztahů, náležitě je porovnat a vyvodit závěry.

Jednovaječná dvojčata mají opravdu svůj zvláštní svět, který je v mnoha případech odlišný od světa běžných sourozenců. Tento vztah, který mezi nimi léta vzniká je natolik silný, že si jej zřejmě ostatní nedokáží představit. Myslím si, že jednovaječná dvojčata jsou něco, co vždy bude vzbuzovat pozornost v kladném slova smyslu, protože kdo z nás by nechtěl mít někoho, kdo je neustále k dispozici a je ochotný pomoci s každým problémem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knížní zdroje:

- [1] HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- [2] KRAUS, J, et al. *Slovník cizích slov*. Praha : Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1415-3.
- [3] PLAYFAIR, G. - L. *Telepatie mezi blízkými*. Praha : Elfa, 2006. ISBN 80-86439-09-7.
- [4] POSNER, G, WARE, J. *Mengele : Anděl smrti*. Praha : Nakladatelství XYZ, 2007. ISBN 978-80-87021-76-7.
- [5] POŠUSTA, P. Promiň, že jsem nevěrná : Výzkum dvojčat ukázal, že nevěrné chování má genetický základ. *MF DNES*. 11. prosince 2004, 15, s. C/8. ISSN 1210-1168.
- [6] REJDÁK, Z . *Perspektivy telepatie : slavné psychotronické fenomény 20. století*. rozšířené a doplněné. Praha : Eminent, 1995. ISBN 80-85876-08-6.
- [7] REJDÁK, Z. *Průvodce po psychotronice*. Praha : Gemma 89, 1991.
- [8] RULÍKOVÁ, K. *Co nevíte o dvojčatech*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-613-1.
- [9] RULÍKOVÁ, K. *Dvojčata: jejich vývoj a výchova*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-650-0.
- [10] SEGAL, N. - L. *Nedělitelný dvěma : životy výjimečných dvojčat*. Praha : Triton, 2009. ISBN 978-80-7387-252-6.
- [11] ŠVAŘÍČEK, R, ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- [12] UZEL, R, MITLOHNER, M. *Vybrané otázky lidské sexuality*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2007. 216 s. ISBN 978-80-7041-609-9.
- [13] VACEK, Z. *Embryologie*. Praha : Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1267-3.
- [14] VACEK, Z. *Embryologie pro pediatrii*. 2. dopl. vyd. Praha : Karolinum a Nakladatelství a vydavatelství JP, 1992. ISBN 80-7066-562-9.

Internetové zdroje:

- [15] *Exodus* [online]. Praha : 2000 [cit. 2011-03-25]. Homosexualita: normální varianta lidského chování?. Dostupné z WWW: <<http://www.homosexualita.cz/?c=100#24>>.
- [16] GALTON, F. The History of Twins, as a Criterion of the Relative Powers of Nature. *The Journal of the Antropological Institute of Great Britain and Ireland* [online]. 1876, Vol. 5, [cit. 2011-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/pdfplus/2840900.pdf?acceptTC=true>>.
- [17] GAVLASOVÁ, P. *Ústav českého jazyka a teorie komunikace* [online]. 1999 [cit. 2011-03-15]. A co když jsou to dvojčata ?. Dostupné z WWW: <<http://ucjtk.ff.cuni.cz/publikace/1-99/gavlas.htm>>.
- [18] PIERCE, S. *Understanding genetics* [online]. Stanford school of medicine, September 16, 2005 [cit. 2011-03-25]. Why do identical twins have physical differences if they have the same DNA?. Dostupné z WWW: <<http://www.thetech.org/genetics/ask.php?id=142>>.
- [19] *Wikipedia* [online]. 2002, last modified on 24 April 2011 [cit. 2011-02-25]. Twin. Dostupné z WWW: <<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/93/Placentation.svg>>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr.č. 1: Schéma podélného řezu dělohou.....	13
Obr.č. 2: Počet obalů zárodku způsobený časem dělení.....	15
Obr.č. 3: diagram vztahů získaných kategorií.....	48
Obr.č. 4: kresba G (14).....	59
Obr.č. 5: kresba K (14).....	59
Obr.č. 6: kresba M (24).....	61
Obr.č. 7: kresba R (24).....	61
Obr.č. 8: kresba O (24).....	62
Obr.č. 9: kresba J (24).....	62
Obr.č. 10: odjezd do Polska.....	64
Obr.č. 11: první setkání sester.....	65
Obr.č. 12: sestry v dospělosti.....	66

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: kategorie a kódy.....	48
Tabulka 2: dvojice K a G.....	59
Tabulka 3: dvojice M a R.....	61
Tabulka 4: dvojice J a O.....	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: Základní struktura otázek a kreativní test.

Příloha P 2 : Seznam literatury zabývající se dvojčaty

Příloha P 3 : Kresby získané kreativním testem v nezměněné podobě

PŘÍLOHA P 1: ZÁKLADNÍ STRUKTURA OTÁZEK A KREATIVNÍ TEST.

Kolik je vám let?

Pohlaví

Jednovaječná dvojčata

Máte ještě další sourozence?

Kolik?

Byl průběh těhotenství v pořádku?

Bydlíte spolu v současné době?

Jestli ne, tak jste v častém kontaktu?

Jak častém?

Z jakých důvodů?

Stává se vám, že cítíte, že je mezi vámi zvláštní pouto?

Jak se to projevuje?

Používáte nějaké pro vás typické stejné slovní obraty, nebo slova?

Popř. Gesta?

Stává se vám někdy, že máte pocit, když mluví ten druhý, jako byste mluvili vy?

Vyskytoval se u vás v dětství nějaký „vlastní“ jazyk, kterým jste se dorozumívaly?

Máte i nyní nějaké zvláštní prvky komunikace?

Dali jste si někdy nějaký naprosto totožný dárek?

Stalo se vám to vícekrát než jednou?

Pletou si vás často lidé ve vašem okolí?

Jak moc často?

Vadí vám to?

Jak vás poznává nejbližší rodina?

Připadáte si podobní?

Vizuálně nebo povahově?

Dokážete to nějak popsat?

Myslíte si, že si vás pletou partneři?

Líbí se vám stejný typ partnerů?

Zamilovali jste se někdy do jedné osoby?

Stává se vám, že pocítíte emoce toho druhého?

Míváte identické nebo velmi podobné sny?

Stalo se to víc než jednou?

Jak často?

Stalo se vám někdy, že jste cítil reálnou bolest toho druhého ve stejném okamžiku?

Jestli ano, jaký to byl pocit?

Měl některý z vás nějaký vážnější úraz? Např. Zlomenou ruku, operaci?

Jak na to reagovalo vaše dvojče?

Jsou nějaké nemoci, které se vyskytují u vás u obou?

Které?

Byli jste někdy odloučeni na delší dobu?

Jak dlouhá doba to byla?

Kolik vám bylo let?

Cítili jste se nějak zvláštně?

Dokážete tyto pocity popsat?

Vadí vám, když jste oddělení?

Pokud ano, na jakou nejdelší dobu si dokážete představit, že byste se mohli oddělit?

Vadí vám představa, že byste později žili každý někde jinde?

Když nejste spolu, jste schopní spolu nekomunikovat?

Jak dlouho?

Studovali, nebo studujete stejnou školu?

Měli jste totožné studijní výsledky?

Stalo se někdy, že vaše práce byly téměř totožné nebo si alespoň velmi podobné?

Mám na mysli např. slohové práce nebo stejně zodpovězené otázky?

Máte představu o vašem budoucím povolání?

Pokud byste měli děti, jak byste je pojmenovali a kolik by jich bylo?

KREATIVNÍ TEST

Dokončete prosím větu

Vyšel/a jsem ven a viděl/a...

Pokračujte krátce v příběhu

Bylo ráno a na kolejích se třpytila rosa...

Nakreslete strom, dům, zvíře

Řekněte pět slov, které vás první napadnou na písmeno V.

Vaše oblíbená barva?

Vaše oblíbené číslo?

Vaše oblíbené zvíře?

PŘÍLOHA P 2 : SEZNAM LITERATURY ZABÝVAJÍCÍ SE DVOJČATY

VYBRANÁ NAUČNÁ LITERATURA S TÉMATIKOU DVOJČAT:

BENÍŠKOVÁ, T. *První třídou bez pláče*. Praha : Grada Publishing, 2007.

ISBN 978-80-247-1906-1.

CARSON, B, LEWIS, G. *Širší souvislosti aneb Co je v životě opravdu důležité*.

Praha : Advent-Orion, 2008. ISBN 978-80-7172-057-7.

COLAPINTO, J. *Jak jej příroda stvořila*. P : Triton, 2001. ISBN 80-7254-166-8.

DRIMMER, F. *Obludárium aneb kabinet lidských kuriozit*. Brno : Nakladatelství XYZ, 2010. ISBN 978-80-7388-325-6.

DRIMMER, F. *Velmi zvláštní lidé*. Praha : Nakladatelství XYZ, 2006.

ISBN 80-87021-11-8.

KRUML, M. *Fascinující záhady*. Praha : X-Egem, 1998. ISBN 80-7199-026-4

MORGENSTERN, Ch. *Noční rybí zpěv*. Praha : Aulos, 1993. ISBN 80-901261-5-4.

PLAYFAIR, G. - L. *Telepatie mezi blízkými*. Praha : Elfa, 2006. ISBN 80-86439-09-7.

RULÍKOVÁ, K. *Co nevíte o dvojčatech*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-613-1.

RULÍKOVÁ, K. *Dvojčata: jejich vývoj a výchova*. Praha : Portál, 2002.

ISBN 80-7178-650-0.

SEGAL, N. - L. *Nedělitelný dvěma : životy výjimečných dvojčat*. Praha : Triton, 2009.

ISBN 978-80-7387-252-6.

VÁLOVÁ, J. *Jitka/Květa Válovy*. Praha : Galerie Pecka, 2002. ISBN 80-902285-4-2.

VANDENBERG, P. *Dvojčata*. Praha : Ivo Železný, 1994. ISBN 80-237-1163-6.

WEISSBLUTH, M. *Jak naučit dvojčata spát*. Brno : Computer Press, 2010.

ISBN 978-80-251-3028-5.

VYBRANÁ POPULÁRNÍ LITERATURA S TÉMATIKOU DVOJČAT:

ANDAHAZI, F. *Bohobojné ženy*. Brno : Jota, 2000. ISBN 80-7217-129-1.

BANVILLE, J. *Moře*. Praha : BB art, 2006. ISBN 80-7341-809-6.

CARTER, A. *Moudré děti*. Praha : Dybbuk, 2007. ISBN 978-80-86862-39-2.

DAVYS, T. *Amberville*. Praha : Euromedia Group - Odeon, 2009.

ISBN 978-80-207-1304-9.

DUMAS, A. *Korsičtí bratři*. Praha : B. Procházka, 1926.

HERCÍKOVÁ, I. *Zrada*. Praha : Motto, 2001. ISBN 80-7246-115-X.

HIGGINS, J. *Černý baron*. Praha : Euromedia Group, 2000. ISBN 80-242-0293-X.

HOROWITZ, A. *Temnota*. Praha : BB art, 2009. ISBN 978-80-7381-490-8.

JELINEK, E. *Vyvrhelové*. Praha : Mladá fronta, 2010. ISBN 978-80-204-2059-6.

KAESTNER, E. *Luisa a Lotka*. 5. vyd. Praha : Albatros, 1992. ISBN 80-00-00175-6.

KEARNEY, R. *Samův pád*. Praha : Lidové noviny, 1999. ISBN 80-7106-332-0.

LAMB, W. *Bludné kruhy*. Praha : BB art, 2001. ISBN 80-7257-443-4.

LOO, T. *Dvojčata*. Praha : Eroika, 2003. ISBN 80-86337-37-5.

MOORE, U. *Ostrov masek*. Praha : Egmont ČR, 2007. ISBN 978-80-252-0663-8.

MOORE, U. *První klíč*. Praha : Egmont ČR, 2007. ISBN 978-80-252-0782-6.

ROY, A. *Bůh maličkosti*. Praha : Mladá fronta, 2001. ISBN 80-204-0911-4.

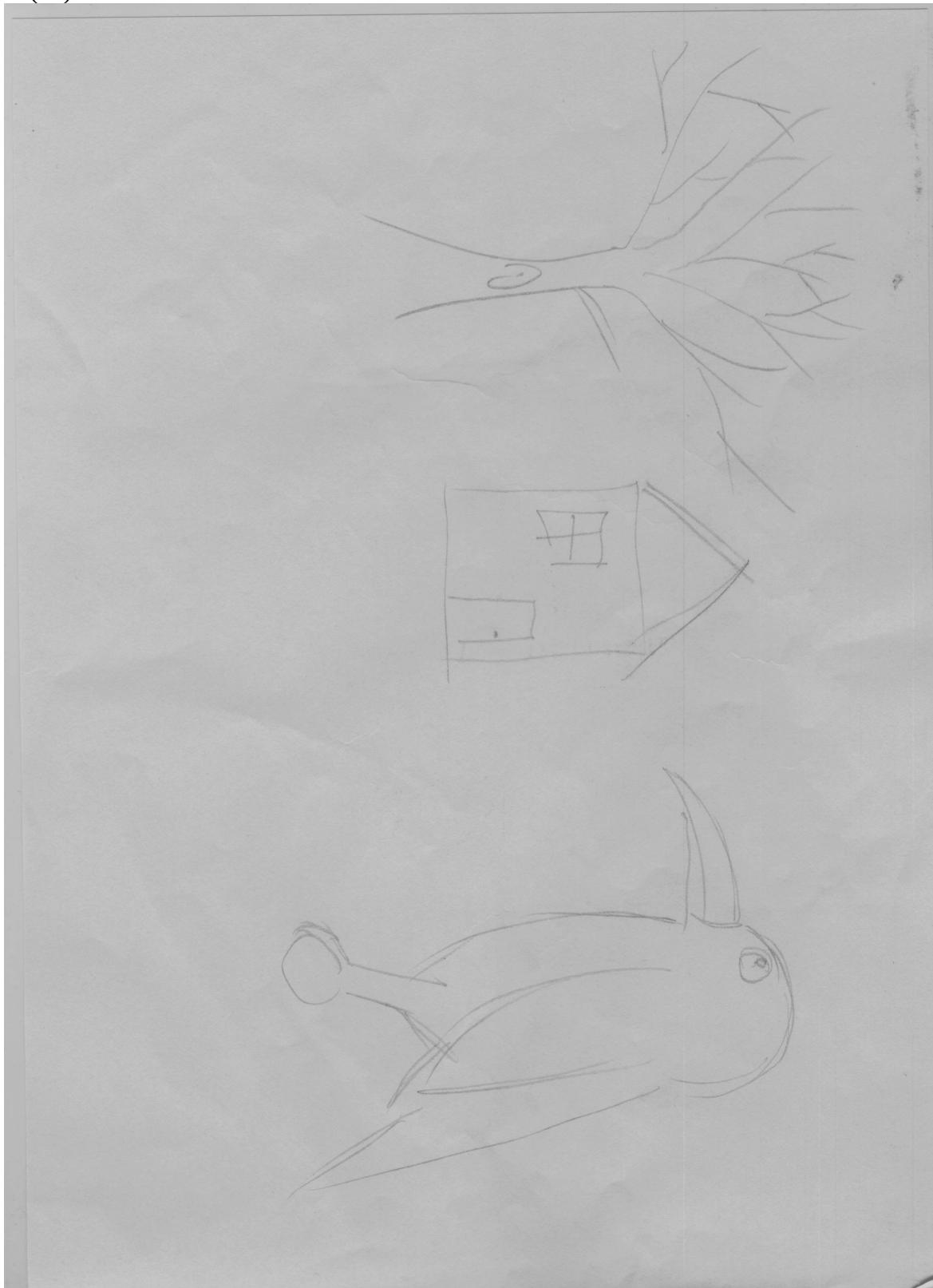
SAND, G. *Malá Fadetka*. Praha : A. Hynek, 1895?.

SHAKESPEARE, W. *Komedie plná omylů*. Brno : Tribun EU, 2009. ISBN 978-80-7399-351-1.

TREVANIAN. *Léto s Kátou*. Praha : Argo, 2007. 56 s. ISBN 978-80-7203-906-7.

**PŘÍLOHA P 3 : KRESBY ZÍSKANÉ KREATIVNÍM TESTEM V
NEZMĚNĚNÉ PODOBĚ**

G (14)

K (14)

M (24)

R (24)

J (24)

O (24)

